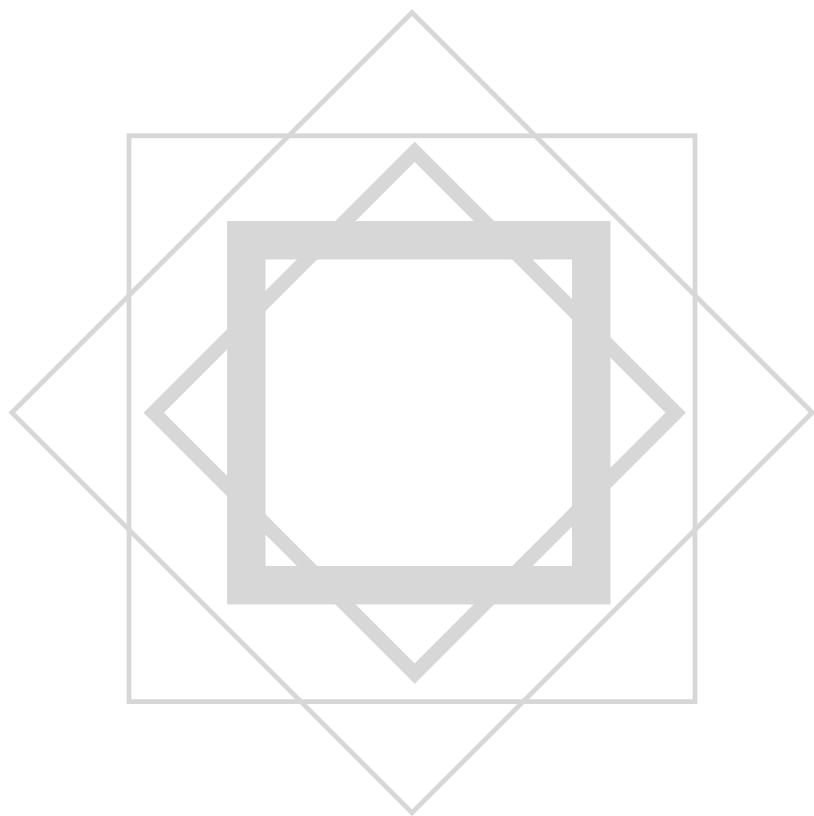

MY, Strzelcy Polescy...

Udział
84 Pułku
Strzelców Poleskich
w wojnie 1939 r.

MY, Strzelcy Polescy...

Udział
84 Pułku
Strzelców Poleskich
w wojnie 1939 r.

TOM 2

Andrzej Wesołowski

**Dokumenty
i wspomnienia**

TETRAGON

Warszawa 2023

Recenzenci

prof. dr hab. Wojciech Włodarkiewicz (WAT)

ptk dr hab. Juliusz S. Tym (ASzWoj)

Redakcja naukowa dokumentów i relacji

Andrzej Wesołowski

Współpraca merytoryczna

Tadeusz Zawadzki

Redakcja i korekta

Natalia Bujniewicz

Projekt graficzny

Teresa Oleszczuk

DTP

Wanda Zawadzka, Tadeusz Zawadzki

Szkice

Tadeusz Zawadzki

Copyright © 2023 by Autor i Wydawnictwo Tetragon sp. z o.o.

Druk i oprawa

PrintGroup

PrintGroup.pl

ISBN 978-83-66687-32-5

Nota wydawnicza

Prezentowany zbiór, na który składają się zachowane dokumenty, dzienniki i pamiętniki oraz fragmenty relacji żołnierzy 84 Pułku Strzelców Poleskich, zawiera 534 pozycje.

Jego zasadniczą częścią jest archiwum pułku z okresu walk w Puszczy Kampinoskiej i obrony Modlina, zakopane przed kapitulacją w nocy z 28 na 29 IX 1939 r. na cmentarzu w Kazuniu Niemieckim. Wydobyte po osiemnastu latach (26 VII 1957 r.), dzięki wskazaniu przez ostatniego szefa kancelarii 84 pp st. sierż. R. Tuliszkę miejsca jego ukrycia, znajduje się obecnie w zbiorach Wojskowego Biura Historycznego-Centralnego Archiwum Wojskowego, dokąd trafiło po likwidacji Wojskowego Biura Badań Historycznych.

Z tego archiwum, stanowiącego – jeśli chodzi o dokumentację bojową kampanii wrześniowej na szczeblu pułku – zespół o unikatowym charakterze, opublikowano ok. 230 dokumentów, w zasadzie wszystkie, których treść udało się zrekonstruować. Zasadniczy człon, obejmujący m.in. rozkazy bojowe, sprawozdania, meldunki sytuacyjne, raporty stanów, wykazy strat, wnioski odznaczeniowe, odnosi się do okresu od 12 do 27 IX. Pozostała dokumentacja zaginęła lub została zniszczona podczas działań wojennych¹. Z prezentowanej kolekcji opublikowano dotychczas jedynie kilka dokumentów².

Fragmentaryczność zachowanej dokumentacji archiwalnej i niedosyt zawartych w niej informacji o walkach pułku zdecydowały o tym, że drugą część zbioru wypełniają wspomnienia i relacje, wzbogacone nielicznymi wprawdzie, ale niezwykle cennymi, prowadzonymi na bieżąco w 1939 r. dziennikami, kalendarzami i pamiętnikami żołnierzy 84 PSPol.

1 Zamieszczono również nieliczne zachowane dokumenty z okresu wcześniejszego (m.in. rozkaz do obrony odcinka „Ścichawa” z maja 1939 r. oraz prowadzony do 7 IX kalendarz działań pułku, a także pojedyncze egzemplarze rozkazów znajdujące się w zbiorach prywatnych).

2 W zbiorze *Wojna obronna Polski 1939. Wybór źródeł*, Warszawa 1968.

Łącznie wykorzystano w zbiorze 86 relacji pisemnych uczestników walk, z tego 58 relacji żołnierzy 84 PSPol³ różnych stopni – od dowódców batalionów do szeregowych włącznie⁴. Podział autorów będących żołnierzami pułku ze względu na stopnie wojskowe i przydziały przedstawia się następująco:

Pododdział	Oficerowie	Podchorążowie	Podoficerowie	Szeregowi
Dowództwo, kwatermistrzostwo	5	–	2	–
Pododdziały specjalne	2	–	2	–
I batalion	5	2	2	–
II batalion	8	–	3	1
III batalion	10	–	2	1
IV batalion	9	–	4	–
Pułk	39	2	15	2

Relanci reprezentują prawie wszystkie pododdziały pułku, poza kompanią przeciwpancerną i plutonem pionierów.

Zamieszczone relacje różnią się nie tylko objętością, ale przede wszystkim czasem, miejscem i okolicznościami powstania, co w istotny sposób rzutuje na ich wartość informacyjną.

Szesnaście relacji, napisanych przeważnie w Niemczech lub we Włoszech w 1945 r.⁵ w postaci krótkich, a niekiedy wręcz lakonicznych sprawozdań opracowanych na polecenie służbowe, pochodzi ze zbiorów Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, z zespołu B.I.42/D. Z archiwów krajowych (CAW i WBBH), stosunkowo ubogich pod względem materiałów o jednostkach 30 DP, wykorzystano cztery relacje⁶. Większość (36), która przechowywana jest w zbiorach autora, napisana została specjalnie na jego prośbę w latach 1972–1974 w związku ze zbieraniem materiałów do historii pułku.

W grupie autorów relacji – żołnierzy 84 PSPol znajduje się 19 oficerów służby stałej oraz 20 oficerów i dwóch podchorążych rezerwy, 15 podoficerów (7 zawodowych i 2 nadterminowych oraz 6 podoficerów rezerwy), a także dwóch szeregowych.

Zbiór obejmuje relacje dowódców 2 batalionów (II i III), 12 dowódców kompanii i pododdziałów specjalnych⁷ oraz 17 dowódców plutonów⁸ i kilku oficerów funkcyjnych⁹.

3 Ponadto zamieszczono relacje dwóch oficerów z jednostek armii „Pomorze” (por. A. Lisa i por. Cz. Barylewskiego), którzy po przedarciu się przez Puszcę Kampinoską dotarli do Modlina, gdzie otrzymali przydziały do 84 pp.

4 Mowa tutaj o żołnierzach pierwszego rzutu 84 pp, gdyż autor opracowania zebrał znaczną liczbę relacji żołnierzy, którzy pozostali w garnizonie i walczyli później w 184 pp mjr. J. Żeleskiego. Z tego zbioru w przedstawianym wyborze wykorzystano jedynie relacje kpt. S. Koziry i por. J. Komarnickiego, dotyczące okresu przed wybuchem wojny.

5 Sześć relacji napisano w 1942 r. po uwolnieniu autorów z łagrów i wstąpieniu ich do Armii Polskiej w ZSRR.

6 Wykorzystano też informacje zawarte w powojennych arkuszach ewidencji personalnej oficerów i podchorążych (w dwóch przypadkach włączając je do zbioru), a także w teczках akt personalnych.

7 Kompanii zwiadu, 1, 4, 6, 7, 8, 10, 12 kompanii strzeleckich, 2 i 4 kompanii ckm, kompanii gospodarczej i plutonu artylerii piechoty.

8 Z tej grupy dwaj oficerowie (ppor. W. Drzewieniecki i ppor. J. Wiśniewski) byli dowódcami kompanii w czasie mobilizacji marcowej, a ppor. rez. B. Ościłowski objął dowodzenie 2 kompanią ckm w toku walk.

9 Ze szczebla pułku (II adiutant, oficer informacyjny i oficer łączności, dowódca taborów) oraz batalionu (adiutant, lekarz, oficer gospodarczy).

Podoficerowie zawodowi to głównie szefowie pododdziałów, pozostali podoficerowie byli przeważnie dowódcami drużyn (równorzędnymi).

Za celowe uznano uzupełnienie publikowanych materiałów o fragmenty 24 innych relacji¹⁰, zarówno ze szczebla dowództwa 30 DP, jak i innych jej oddziałów¹¹, w tym jednostek artylerii, które bezpośrednio współdziałały z pułkiem w czasie działań bojowych.

Prezentowane relacje, jak również fragmenty dzienników i pamiętników, w zdecydowanej większości nie były dotąd publikowane¹².

Przy wyborze relacji starano się uwzględnić zarówno opisy walk, jak i przekazy na temat atmosfery i warunków życia żołnierskiego pułku przed i w czasie działań wojennych, zastrzegając, że rzadko kiedy opisy wspólnie przebytych wydarzeń są zgodne i jednoznaczne.

Materiały (zarówno archiwalne, jak i relacje) uszeregowano chronologicznie, pomocniczo stosując kryterium rzeczowe. Z tego względu przyjęto zasadę dzielenia relacji na fragmenty, umieszczając je w częściach zbioru odpowiadających danemu okresowi działań pułku, według jego struktury organizacyjnej i kolejności numerów pododdziałów oraz odpowiednio do rozwijających się wypadków.

W przypadku materiałów dotyczących walk w Puszczy Kampinoskiej i w czasie obrony Modlina, aby nie naruszyć spójności zespołu archiwalnego, zgromadzone relacje zostały opublikowane po dokumentach.

Przy opracowaniu dokumentów wykorzystano, z pewnymi uproszczeniami¹³, ogólnie stosowane zasady edycji materiałów źródłowych. Wprowadzone poprawki w tekstach miały na celu uwzględnienie stosowanej aktualnie ortografii i interpunkcji, a w przypadku niejasności tekstu – wprowadzenia koniecznych poprawek językowych. W zasadzie bez zmian pozostawiono w tekście powszechnie stosowane skróty. Rozwiązano natomiast skróty nietypowe i rzadko stosowane, w razie potrzeby zaznaczając rozwinięcia w nawiasie kwadratowym. W ten sam sposób zaznaczono ingerencje w tekście. Nieczytelne lub ukruszone fragmenty oryginału oznaczono znakiem [-], a dłuższe opuszczenia (...), z odpowiednim odsyłaczem.

W niezbędnych przypadkach opublikowane teksty uzupełniono bądź wyjaśniono w przypisach. Przypisy osobowe stosowano w celu uzupełnienia danych dotyczących osoby występującej w tekście, a rzeczowe uzupełniają informacje zawarte w tekście źródłowym lub je prostują w przypadku błędnego lub fałszywego twierdzenia dotyczącego faktów lub osób.

10 Ze zbiorów IPMS w Londynie, WBH-CAW, WBH-CAW, Instytutu Zachodniego w Poznaniu oraz zbiorów autora.

11 Są to m.in. relacje dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka, oficera operacyjnego (a później szefa sztabu) kpt. dypl. A. Jaworskiego, dowódcy 30 kompanii łączności kpt. P. Chełchowskiego, dwóch oficerów kawalerii dywizyjnej (rtm. T. Schollenbergera i ppor. rez. B. Nanowskiego), dowódcy 41 kompanii czołgów rozpoznawczych kpt. T. Witanowskiego, kilku oficerów 82 i 83 pp, a także artylerzystów wspierających 84 pp (głównie z III/30 pal i I/16 pal). Z innych jednostek zamieszczono m.in. relację dowódcy 2 ppLeg płk. L. Czyżewskiego, dowódcy łączności Wołyńskiej BK i dwóch oficerów 2 dak oraz kwatermistrza 14 pułk chor. Gadzina. Pozostałe relacje złożyły osoby cywilne – świadkowie bombardowania Działoszyna w pierwszych dniach wojny.

12 W kilku przypadkach (m.in. W. Drzewienieckiego, B. Nanowskiego, J. Grodzickiego) zdecydowano się na zamieszczenie fragmentów wspomnień uprzednio ogłoszonych drukiem, kierując się ich wartością merytoryczną, jak również tym, że publikacje te nie są powszechnie dostępne.

13 Np. w przypadku relacji zrezygnowano z podawania w nawiasach kwadratowych informacji dotyczących czasu, którego dotyczyła relacja.

Opisy dokumentów znajdują się pod tekstem. Informują, czy przekaz jest oryginałem czy też kopią, kiedy powstał i gdzie jest obecnie przechowywany.

Zdecydowana większość dokumentów i relacji zachowała się w rękopisach, o różnym stopniu czytelności, niektóre w bardzo złym stanie. Z tego względu rekonstrukcja ich treści wymagała czasu i dużego wysiłku. W pracy tej bardzo dzielnie wspierała mnie Pani mgr Małgorzata Łuniewska, za co składam jej szczególne podziękowanie.

Spis treści

Nota wydawnicza	5
Służba na Polesiu	34
1. 1936, 24 września, Pińsk. Fragment dodatku do rozkazu dziennego Nr 210 z 24 IX 1936 r. dowódcy 84 pp plk. Józefa Tunguz-Zawiślaka z okazji święta pułkowego i wręczenia nowego sztandaru	34
2. 1938, listopad, Pińsk. Fragment dziennika ppor. K. Szuberta, jednego z absolwentów SPP przydzielonych do 84 pp jesienią 1938 r. o uroczystości powitania młodych podporuczników	35
3. 1938, 1 sierpnia, Warszawa. Plan działań wstępnych armii „Polesie” na wypadek agresji rosyjskiej (fragmenty odnoszące się do planowanego użycia 30 dywizji piechoty, a w jej ramach 84 pp)	36
4. 1936–1939, Pińsk–Łuniniec. Fragment opracowania byłego dowódcy II batalionu mjr. T. Kiersta „Walki 84 pułku strzelców poleskich w kampanii wrześniowej 1939 roku”, zawierający ocenę wyszkolenia i wychowania oraz charakterystykę żołnierzy służby czynnej, kadry oficerskiej i podoficerskiej pułku.	40
5. 1936–1939, K. Krasoń, 84 Pułk Strzelców Poleskich Pińsk–Łuniniec	42
6. 1921–1939. Z relacji szefa kancelarii 84 pp st. sierż. W. Wacińskiego na temat pracy w dowództwie pułku w okresie przedwojennym	45
7. 1938–1939. Z relacji podoficera gospodarczego 8 kompanii 84 pp plut. Z. Turskiego na temat jego służby w III batalionie w Łunińcu	46
8. 1923–1939. Z relacji tamburmajora i szefa orkiestry 84 pp st. sierż. Cz. Łowińskiego o jego służbie w orkiestrze pułkowej	47
9. 1936–1939. Ze wspomnień plut. pchor. rez. Cz. Trojanowskiego o oficerach i podoficerach 84 pp oraz o stosunkach między kadrą służby stałej oraz oficerami i podchorążymi rezerwy	47
10. 1938, grudzień – 1939, marzec. Z relacji kpt. S. Kozry o działaniach kompanii narciarskiej 30 DP na terenie Małopolski Wschodniej, stosunkach polsko-ukraińskich na tym terenie oraz kontaktach z Węgrami	50

11. 1938, wrzesień – 1939, marzec, Łuniniec. Fragment wspomnień dowódcy kompanii III batalionu 84 pp por. K. Krasonia pt. *Mały garnizon wobec wielkich dni*, opisujący garnizon łuniniecki, stosunki narodowościowe oraz nastroje ludności pogranicza w okresie od kryzysu monachijskiego do mobilizacji 52

Mobilizacja marcowa. 56

12. 1939, 24 maja. Uwagi i wnioski dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka z mobilizacji marcowej 56

13. 1939, 23–27 marca. Z relacji dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka o przebiegu mobilizacji, składach transportów dywizji, skrzyniach ze „sprzętem specjalnym”, a także problemów zaopatrzeniowych wynikających z obowiązywania w zmobilizowanych jednostkach dotychczasowych zasad działania intendencji 60

14. 1939, 23–25 marca, Pińsk. Fragment dziennika ppor. K. Szuberta na temat mobilizacji i pracy Komisji Poboru Koni, w której autor brał udział 61

15. 1939, 23–27 marca. Z relacji oficera informacyjnego 84 pp kpt. F. Filzka o przebiegu mobilizacji, organizacji, składzie i wyposażeniu pułku oraz jego gotowości do działań po zmobilizowaniu 63

16. 1939, 23–26 marca. Fragment relacji oficera łączności 84 pp por. T. Buczka o przebiegu mobilizacji oraz organizacji i obsadzie pododdziałów łączności 65

17. 1939, 23–26 marca. Z relacji szefa plutonu łączności 84 pp st. sierż. J. Okoniewskiego o mobilizacji plutonu łączności 66

18. 1939, 23–26 marca. Relacja szefa kancelarii 84 pp st. sierż. W. Wacińskiego na temat mobilizacji dowództwa pułku, transportów oraz nastrojów rezerwistów, ludności Pińska i Polesia 67

19. 1939, 23 marca – 30 sierpnia. Relacja dowódcy plutonu artylerii piechoty por. M. Fryczyńskiego o składzie, przebiegu mobilizacji oraz szkoleniu plutonu w okresie poprzedzającym wybuch wojny 69

20. 1939, 23 marca – kwiecień. Z relacji dowódcy plutonu 1 kompanii strzeleckiej 84 pp ppor. rez. W. Maika o przebiegu mobilizacji i pierwszych tygodniach pobytu w polu 70

21. 1939, 23 marca – kwiecień. Z relacji dowódcy 2 kompanii strzeleckiej por. J. Komarnickiego o przebiegu mobilizacji i początkowym okresie pobytu w polu 71

22. 1939, 23–26 marca, Pińsk–Łuniniec. Fragment opracowania byłego dowódcy II batalionu mjr. T. Kiersta „Walki 84 pułku strzelców poleskich w kampanii wrześniowej 1939 roku”, zawierający wnioski z przebiegu mobilizacji marcowej oraz ocenę morale rezerwistów 74

23. 1939, marzec – sierpień. Z relacji oficera gospodarczego II batalionu 84 pp ppor. rez. B. Niedzielskiego na temat mobilizacji i zadań oficera gospodarczego 76

24. 1939, 23 marca – kwiecień. Z relacji dowódcy I plutonu 4 kompanii strzeleckiej ppor. rez. S. Kozka o przebiegu mobilizacji i początkowym okresie pobytu w polu 77

25. 1939, marzec – sierpień. Z relacji dowódcy II plutonu 6 kompanii strzeleckiej ppor. rez. S. Banaszkiwicza o przebiegu mobilizacji, służbie w polu oraz składzie zawodowym i narodowościowym jego plutonu 78

26. 1939, 23–26 marca. Fragment relacji dowódcy 2 kompanii ckm kpt. J. Hoffmana o przebiegu mobilizacji batalionu 79

27. 1939, 23–26 marca. Z relacji dowódcy plutonu 2 kompanii ckm ppor. rez. B. Ościłowskiego o przebiegu mobilizacji 80

28. 1939, 23 marca – kwiecień. Z relacji działonowego moździerza 2 kompanii ckm kpr. ndt. J. Michnowca o przebiegu mobilizacji i pierwszych tygodniach pobytu w polu 83

29. 1939, 23–26 marca. Z relacji adiutanta III batalionu 84 pp ppor. rez. Cz. Chalamońskiego o przebiegu mobilizacji 83

30. 1939, 23–29 marca, Łuniniec–Broszcin. Relacja dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia o przebiegu mobilizacji, transporcie kolejowym i pierwszych dniach pobytu w polu 84

31. 1939, 23–26 marca. Z relacji szefa 8 kompanii strzeleckiej plut. Z. Turskiego o przebiegu mobilizacji i transporcie kolejowym	89
32. 1939, 23–26 marca. Z relacji dowódcy 3 kompanii ckm kpt. S. Radajewicza o mobilizacji kompanii	91
33. 1939, [23–26] marca. Z relacji dowódcy I plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. S. Miecznikowskiego o przebiegu mobilizacji kompanii	92
34. 1939, 23–27 marca. Fragment relacji dowódcy plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. S. Wasilewskiego dotyczący przebiegu mobilizacji i przejazdu na zachód	93
35. 1939, 23–26 marca, Łuniniec. Relacja dowódcy plutonu taczanek 3 kompanii ckm ppor. rez. J. Janika o przebiegu mobilizacji batalionu.	94
36. 1939, 23 marca – kwiecień. Z relacji dowódcy plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. W. Kamieniarza o mobilizacji i przebiegu transportu kolejowego	94
37. 1939, 23–27 marca. Z relacji ppor. J. Wiśniewskiego o mobilizacji 10 kompanii strzeleckiej	95
38. 1939, 23–26 marca. Fragmenty wspomnień dowódcy 11 kompanii strzeleckiej ppor. W. Drzewienieckiego o przebiegu mobilizacji oraz transporcie do rejonu osłony	96
39. 1939, 24 marca – 26 sierpnia. Relacja dowódcy plutonu 12 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Ignaczewskiego o przebiegu mobilizacji, transporcie kolejowym i składzie kompanii.	102
40. 1939, marzec – sierpień. Z relacji dowódcy dowódcy I, a następnie 4 kompanii ckm por. K. Nodzeńskiego o mobilizacji i pobycie w polu	102
41. 1939, 23 marca – kwiecień. Z relacji karabinowego 4 kompanii ckm plut. rez. W. Gadamskiego o przebiegu mobilizacji i pierwszych tygodniach pobytu w polu	103
Pobyt w polu.	104
42. 1939, 23 marca – sierpień. Z relacji dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka o zadaniu dywizji otrzymanym od dowódcy armii, wymianach rezerwistów oraz szkoleniu i przygotowaniu pozycji obrony stałej „Kaniów”	104
43. 1939, marzec – kwiecień. Z relacji oficera operacyjnego 30 DP kpt. dypl. A. Jaworskiego na temat zadania dywizji w osłonie	106
44. 1939, [maj]. Rozkaz bojowy obrony odcinka 84 pp „Ścichawa”	107
45. 1939, lipiec. Z relacji dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka o przebiegu wizyty w dywizji Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych marsz. E. Rydza-Śmigłego.	112
46. 1939, marzec – sierpień. Relacja oficera informacyjnego 84 pp kpt. F. Filzka o pobycie pułku w osłonie.	113
47. 1939, marzec – sierpień. Fragment relacji II adiutanta 84 pp ppor. rez. J. Kozłowskiego o pracy dowództwa pułku, nastrojach kadry oficerskiej i ważniejszych wydarzeniach w okresie wykonywania przez 84 pp zadań osłonowych.	114
48. 1939, marzec – sierpień. Z relacji szefa kancelarii 84 pp sierż. W. Wacińskiego o okresie pobytu pułku na ziemi łódzkiej.	115
49. 1939, marzec – sierpień. Z relacji szefa plutonu łączności 84 pp st. sierż. J. Okoniewskiego o okresie pobytu pułku na ziemi łódzkiej.	116
50. 1939, marzec – sierpień. Z relacji st. sierż. Cz. Łowińskiego o orkiestrze 84 pp w czasie pobytu w polu, do chwili jej rozwiązania	116
51. 1939, marzec – sierpień. Relacja dowódcy kompanii zwiadowców 84 pp por. T. Kamińskiego o mobilizacji, działaniu kompanii w składzie OW „Działoszyn” oraz otrzymanym przed wybuchem wojny zadaniu utrzymania łączności z Wołyńską Brygadą Kawalerii	117

52. 1939, kwiecień – sierpień. Fragment relacji dowódcy plutonu 1 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Maika o szkoleniu, pracy przy budowie umocnień połowych i wymianie rezerwistów	118
53. 1939, lipiec – sierpień. Relacja dowódcy II batalionu 84 pp mjr. T. Kiersta o składzie, zadaniach oraz działalności batalionu jako oddziału wydzielonego 30 DP w Działoszynie	120
54. 1939, lipiec – sierpień. Z relacji dowódcy plutonu 4 kompanii strzeleckiej ppor. rez. S. Kozka na temat pełnienia przez niego funkcji oficera informacyjnego OW „Działoszyn”	123
55. 1939, 23 marca – sierpień. Z relacji oficera gospodarczego II batalionu ppor. rez. B. Niedzielskiego o problemach występujących w czasie pobytu pułku w polu	124
56. 1939, marzec – sierpień. Fragmenty relacji dowódcy plutonu 2 kompanii ckm ppor. rez. B. Ościłowskiego o warunkach zakwaterowania, ochronie tajemnicy wojskowej, pracy przy budowie umocnień połowych, stosunkach z ludnością cywilną oraz nastrojach żołnierzy	125
57. 1939, 23 marca – 31 sierpnia. „Kroniczka” dowódcy 7 kompanii 84 pp por. K. Krasonia podająca najważniejsze wydarzenia od chwili mobilizacji do wybuchu wojny	128
58. 1939, 26 marca – 30 sierpnia. Z relacji szefa 8 kompanii strzeleckiej plut. Z. Turskiego o okresie pobytu kompanii w polu	130
59. 1939, kwiecień – sierpień. Z relacji dowódcy plutonu moździerzy 3 kompanii ckm 84 pp ppor. rez. S. Wasilewskiego o okresie pobytu w osłonie.	133
60. 1939, marzec – sierpień. Z relacji dowódcy 1 plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. S. Miecznikowskiego na temat postawy żołnierzy rezerwy wiosną i latem 1939 r.	134
61. 1939, marzec – sierpień. Z relacji dowódcy plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. W. Kamieniarza o pobycie w polu oraz składzie plutonu	134
62. 1939, 30–31 sierpnia. Uwagi dowódcy plutonu 1 kompanii strzeleckiej plut. pchor. rez. Cz. Trojanowskiego na temat nastrojów żołnierzy pułku w ostatnich dniach pokoju	135
63. 1939, sierpień. Relacja dowódcy kompanii gospodarczej 84 pp ppor. rez. C. Zbaraszewskiego o składzie i organizacji kompanii gospodarczej oraz taboru pułkowego	136
Walki nad Wartą i Widawką	138
Walki IV batalionu 84 pp w składzie Wołyńskiej Brygady Kawalerii (1–3 IX)	138
64. 1939, 1–4 września. Z notatek dowódcy 10 kompanii strzeleckiej por. J. Bałukiewicza o walkach w składzie Wołyńskiej Brygady Kawalerii.	138
65. 1939, 1–3 września. Z relacji dowódcy plutonu 10 kompanii strzeleckiej ppor. rez. B. Melecha o walkach IV batalionu w składzie Wołyńskiej BK	139
66. 1939, 1–2 września. Fragmenty wspomnień dowódcy plutonu 11 kompanii strzeleckiej ppor. W. Drzewienieckiego o walkach IV batalionu w składzie Wołyńskiej BK, opracowane na podstawie prowadzonego przez niego pamiętnika.	140
67. 1939, 1–3 września. Fragmenty relacji dowódcy plutonu 11 kompanii strzeleckiej ppor. rez. M. Słowika o walkach batalionu w składzie Wołyńskiej BK	144
68. 1939, 1–4 września. Z relacji dowódcy drużyny 11 kompanii strzeleckiej kpr. rez. A. Blicharza-Bosko o walkach w rejonie Kłobucka i nieudanym wypadzie na czołgi niemieckie	145
69. 1939, 1–4 września. Relacja dowódcy 12 kompanii strzeleckiej kpt. S. Radajewicza o walkach w składzie Wołyńskiej BK.	146
70. 1939, 1–4 września. Z relacji dowódcy plutonu 12 kompanii ppor. rez. W. Ignaczewskiego o działaniach batalionu w składzie Wołyńskiej BK	149
71. 1939, 1–4 września. Relacja dowódcy 4 kompanii ckm por. K. Nodzeńskiego o walkach w składzie Wołyńskiej BK.	150

72. 1939, 1–3 września. Relacja dowódcy plutonu moździerzy 4 kompanii ckm ppor. J. Wiśniewskiego o roli oficera łącznikowego IV batalionu w dowództwie Wołyńskiej BK	152
73. 1939, 1–2 września. Wyjaśnienia dowódcy łączności Wołyńskiej Brygady Kawalerii, kpt. I. Malinowskiego, na temat przyczyn nieotrzymania przez dowódcę IV/84 pp rozkazu o wycofaniu batalionu	155
74. 1939, 1 września. Z relacji dowódcy 1 baterii 2 dak kpt. M. Sokołowskiego dotyczącej pierwszej fazy boju pod Mokrą	156
75. 1939, 1 września. Relacja dowódcy 3 baterii 2 dak por. K. Wakalskiego o działaniach baterii w boju pod Mokrą	156
Walki 84 pp nad Wartą w rejonie Działoszyna, Niwisk i Patrzykowa (1–2 IX)	
76. 1939, 31 sierpnia – 3 września. Fragment dziennika działań bojowych 84 pp dotyczący walk nad Wartą	157
77. 1939, 1–3 września. Z relacji oficera informacyjnego 84 pp kpt. F. Filzka o działaniach pułku nad Wartą	159
78. 1939, 26 sierpnia – 3 września. Relacja II adiutanta pułku ppor. rez. J. Kozłowskiego o alarmie pułku i przegrupowaniu nad Wartę oraz wydarzeniach pierwszych dni wojny	161
79. 1939, 1–5 września. Relacja dowódcy kompanii zwiadowców 84 pp por. T. Kamińskiego o działaniach kompanii nad Wartą i Widawką	162
80. 1939, sierpień – 4 września. Fragment relacji dowódcy 30 kompanii łączności kpt. P. Chełchowskiego o funkcjonowaniu łączności podczas walk 30 DP nad Wartą	164
81. 1939, 1–3 września. Relacja szefa plutonu łączności 84 pp st. sierż. J. Okoniewskiego o funkcjonowaniu łączności pułku w czasie walk nad Wartą i Widawką	164
82. 1939, 30 sierpnia – 3 września. Z relacji szefa kancelarii 84 pp st. sierż. W. Wacińskiego o pracy dowództwa pułku w czasie walk nad Wartą	166
83. 1939, koniec sierpnia–wrzesień 1–3. Z relacji dowódcy III plutonu 1 kompanii strzeleckiej plut. pchor. Czesława Trojanowskiego o przeżyciach pierwszych dni wojny	167
84. 1939, kwiecień – 1–3 września. Z relacji dowódcy 1 kompanii strzeleckiej kpt. S. Matusiaka o pobycie w polu i wydarzeniach pierwszych dni wojny	168
85. 1939, 1–3 września. Relacja dowódcy plutonu 3 kompanii ppor. rez. Z. Akslera o działaniach I batalionu	169
86. 1939, 1–3 września. Z relacji lekarza I batalionu 84 pp ppor. rez. K. Ungera o nalotach niemieckich i działalności służby sanitarnej w walkach nad Wartą	170
87. 1939, 1–3 września. Z relacji dowódcy 4 kompanii strzeleckiej ppor. S. Daszkiewicza o walkach nad Wartą	171
88. 1939, 1–2 września. Z relacji dowódcy plutonu 4 kompanii strzeleckiej ppor. rez. S. Kozka o walkach w Działoszynie	173
89. 1939, 1–2 września. Z relacji dowódcy 6 kompanii 84 pp kpt. M. Makarewicza o walkach w rejonie Działoszyna	175
90. 1939, 1–2 września. Z relacji dowódcy II plutonu 6 kompanii strzeleckiej ppor. rez. S. Banaszkiwicza o walkach w rejonie Działoszyna i odwrócenie znad Warty	175
91. 1939, 1–2 września. Fragment relacji dowódcy 2 kompanii ckm kpt. J. Hoffmana o walkach nad Wartą w rejonie Działoszyna	176
92. 1939, 1–2 września, Działoszyn. Z relacji gońca konnego dowódcy II batalionu strz. rez. A. Klepackiego o okolicznościach doręczenia rozkazu o wycofaniu się z Działoszyna	177
93. 1939, 1–5 września. Relacja dowódcy plutonu artylerii piechoty por. M. Fryczyńskiego o walkach nad Wartą i Widawką	178
94. 1939, 1–3 września, Niwiska Dolne – Pajęczno. Z relacji adiutanta III batalionu 84 pp ppor. rez. Cz. Chalamońskiego o walkach nad Wartą	179

95. 1939, 2 września, rejon Grądy-Lazy. Fragment relacji dowódcy 8 kompanii strzeleckiej 84 pp kpt. Z. Beliczyńskiego o walkach nad Wartą	181
96. 1939, 31 sierpnia – 2 września. Ze wspomnień dowódcy II plutonu 8 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Bargielowskiego o pomocy córki gospodarza z Niwisk Dolnych w przeprawie patroli kompanii na południowy brzeg Warty	182
97. 1939, 2 września. Z relacji dowódcy plutonu 8 kompanii ppor. rez. W. Bargielowskiego o opuszczeniu pozycji nad Wartą	183
98. 1939, 1–3 września. Z relacji dowódcy 1 plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. S. Miecznikowskiego o walkach nad Wartą	184
99. 1939, 1–2 września. Z relacji dowódcy plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. W. Kamieniarza o walkach nad Wartą	185
100. 1939, 1–2 września. Fragment relacji dowódcy plutonu moździerzy 3 kompanii ckm 84 pp ppor. rez. S. Wasilewskiego o walkach nad Wartą	186
101. 1939, 1–2 września. Fragmenty zeznań mieszkańców Działoszyna na temat nalotów niemieckich, zniszczenia miasteczka, strat wśród ludności cywilnej oraz zbrodni niemieckich dokonanych na mieszkańcach, którzy pozostali w Działoszynie	186
Walki w obronie pozycji głównej nad Widawką (3–5 IX).	
102. 1939, 4–5 września. Fragment dziennika działań bojowych 84 pp dotyczący walk nad Widawką	191
103. 1939, 3–5 września. Z relacji oficera informacyjnego 84 pp kpt. F. Filzka o walkach pułku nad Widawką	192
104. 1939, 4–6 września. Z relacji II adiutanta 84 pp ppor. rez. J. Kozłowskiego o pracy dowództwa pułku nad Widawką i o opuszczeniu pozycji obrony stałej	194
105. 1939, 1–5 września. Z relacji oficera łączności 84 pp por. T. Buczka o funkcjonowaniu łączności w walkach nad Wartą i Widawką	195
106. 1939, 4–5 września. Z relacji dowódcy 1 kompanii strzeleckiej 84 pp kpt. S. Matusiaka o walkach w obronie pozycji stałej nad Widawką	196
107. 1939, 3–5 września. Relacja dowódcy III plutonu 1 kompanii strzeleckiej plut. pchor. Czesława Trojanowskiego o walkach nad Widawką	196
108. 1939, [4] września. Relacja dowódcy plutonu 1 kompanii strzeleckiej ppor. rez. M. Maika o wypadzie na Janów Nowy	202
109. 1939, 4 września. Ze wspomnień dowódcy plutonu 1 kompanii strzeleckiej plut. pchor. rez. Cz. Trojanowskiego o działaniach nad Widawką	203
110. 1939, 4–5 września. Z relacji lekarza I batalionu 84 pp ppor. rez. K. Ungera o działalności służby sanitarnej podczas walk nad Widawką	204
111. 1939, [3] września, rejon Żaru nad Widawką. Relacja dowódcy 8 kompanii strzeleckiej kpt. Z. Beliczyńskiego o spaleniu młyna Żar	205
112. 1939, 4–5 września. Z relacji dowódcy II plutonu 8 kompanii ppor. rez. W. Bargielowskiego o działaniach ubezpieczeń na południowym brzegu Widawki oraz sytuacji na odcinku kompanii w czasie natarcia niemieckiego	206
113. 1939, 3–6 września. Z relacji szefa 8 kompanii strzeleckiej plut. Z. Turskiego o przebiegu walk nad Widawką	208
114. 1939, 3–6 września. Z relacji dowódcy plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. W. Kamieniarza o walkach nad Widawką	213

115. 1939, [4–5] września. Rozkazy dowódcy 84 pp płk dypl. S. Sztarejki dla ppor. W. Drzewienieckiego w sprawie organizacji i zadań czaty „Trzas”, przekazane przez dowódcę odcinka „Smugi” por. J. Balukiewicza	214
116. 1939, 4–5 września. Relacja dowódcy 10 kompanii por. Józefa Balukiewicza, na temat walk na odcinku „Smugi”	215
117. 1939, 4–6 września. Z relacji adiutanta III batalionu ppor. rez. Cz. Chalamońskiego o walkach nad Widawką, opuszczeniu pozycji głównej i okolicznościach utraty łączności z batalionem	217
118. 1939, 1–3 września. Z relacji dowódcy 1 plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. S. Miecznikowskiego o walkach nad Widawką i przebiegu opuszczenia pozycji obrony stałej	219
119. 1939, 3–5 września. Relacja dowódcy plutonu moździerzy 3 kompanii ckm ppor. rez. S. Wasilewskiego o walkach nad Widawką	220
120. 1939, 4–6 września. Z relacji dowódcy 12 kompanii kpt. S. Radajewicza o walkach nad Widawką oraz opuszczeniu pozycji obrony stałej	221
121. 1939, 4–5 września. Z relacji dowódcy plutonu 12 kompanii ppor. rez. W. Ignaczewskiego o walkach nad Widawką	222
122. 1939, 4–5 września. Z relacji dowódcy 6 kompanii strzeleckiej kpt. M. Makarewicz o wypadzie rozpoznawczym kompanii na przedpole oraz o przebiegu przeciwuderzenia II batalionu	223
123. 1939, 4–5 września. Z relacji dowódcy 4 kompanii ckm por. K. Nodzeńskiego o walkach nad Widawką	223
124. 1939, 5–6 września. Z relacji dowódcy plutonu 1 kompanii strzeleckiej plut. pchor. rez. Cz. Trojanowskiego na temat działania jego plutonu jako plutonu osłonowego przy opuszczaniu linii Widawki.	224
125. 1939, 5 września. Z relacji zastępcy dowódcy III plutonu 12 kompanii strzeleckiej plut. J. Ciołka na temat opuszczenia pozycji obrony stałej.	226
126. 1939, 4–5 września. Informacja dowódcy 2 ppLeg płk L. Czyżewskiego na temat działań I batalionu tego pułku, który w walkach nad Widawką był lewym sąsiadem 84 pp	226
Walki odwrotowe	228
Ogólne	228
127. 1939, 6–8 września. Z relacji dowódcy III dywizjonu 30 pal mjr A. Fedorko o działaniach dywizjonu w rejonie Dłutowa, Tuszyňa i Brzezin jako artylerii bezpośredniego wsparcia 84 pp i okolicznościach utracenia przez dywizjon łączności z dywizją.	228
128. 1939, 6–14 września. Notatki dowódcy 10 kompanii strzeleckiej por. J. Balukiewicza na temat wydarzeń w okresie od opuszczenia pozycji obrony stałej nad Widawką do przybycia do Modlina	230
Walki w rejonie folwarku Kącik (6 IX).	234
129. 1939, 6 września. Fragment dziennika działań bojowych 84 pp dotyczący opuszczenia pozycji obrony stałej oraz walk pod Fw. Kącik	234
130. 1939, 6 września. Z notatnika dowódcy plutonu 11 kompanii ppor. W. Drzewienieckiego na temat walk batalionu opóźniających batalionu	235
131. 1939, 6 września. Relacja dowódcy plutonu artylerii piechoty por. M. Fryczyńskiego o walkach pod wsią Kącik	236
132. 1939, 6 września – 4 października. Relacja dowódcy kompanii zwiadowców 84 pp por. T. Kamińskiego o walkach w rejonie Fw. Kącik i dalszych losach po utracie łączności z pułkiem	236
133. 1939, 6 września, Kącik. Z relacji dowódcy III plutonu 12 kompanii ppor. rez. W. Ignaczewskiego o walkach IV batalionu	238

Działania w rejonie Tuszyna (7 IX)	239
134. 1939, 7–8 września. Fragment dziennika działań bojowych 84 pp dotyczący działań w rejonie Tuszyna oraz przemarszu do rejonu Brzezin	239
135. 1939, 7 września. Z notatnika dowódcy plutonu 11 kompanii ppor. W. Drzewienieckiego	239
136. 1939, 7 września. Z relacji dowódcy III batalionu mjr. S. Mastalskiego o walkach batalionu w rejonie Tuszyna	240
137. 1939, 7 września. Z relacji dowódcy 8 kompanii strzeleckiej kpt. Z. Belczyńskiego o walce czaty „Górki”	241
138. 1939, 7 września. Uwagi dowódcy II plutonu 8 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Bargielowskiego na temat walk czaty „Górki” i sposobu przeprowadzenia natarcia dla odzyskania stanowisk czaty	244
139. 1939, 7–8 września. Z relacji dowódcy I plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. S. Miecznikowskiego na temat walk czaty „Górki” oraz bombardowań lotniczych w rejonie Brzezin	245
Naloty lotnicze i rozproszenie pułku w rejonie Brzezin (8 IX)	246
140. 1939, 6 września. Relacja dowódcy plutonu artylerii piechoty por. M. Fryczyńskiego o okolicznościach utraty jednego działa w rejonie Brzezin	246
141. 1939, 7–8 września. Z relacji dowódcy 1 kompanii strzeleckiej kpt. S. Matusiaka o działaniach w rejonie Tuszyna i Brzezin	246
142. 1939, wrzesień 7–14. Fragment relacji dowódcy III plutonu 1 kompanii strzeleckiej plut. pchor. Czesława Trojanowskiego o okolicznościach utraty łączności z kompanią i przeżyciach w czasie odwrotu.	247
143. 1939, 6–11 września. Z relacji dowódcy plutonu 2 kompanii strzeleckiej ppor. rez. Z. Akslera o działania w czasie odwrotu, rozproszeniu I batalionu w rejonie Brzezin, dołączeniu do zgrupowania mjr. Kiersta i okolicznościach dostania się do niewoli niemieckiej	248
144. 1939, 6–14 września. Z relacji szefa plutonu łączności 84 pp st. sierż. J. Okoniewskiego o działaniach plutonu w czasie odwrotu.	250
145. 1939, 6–9 września. Z relacji szefa orkiestry 84 pp st. sierż. Cz. Łowińskiego o psychozie dywersji niemieckiej i przejawach działania V kolumny.	250
146. 1939, 6–12 września. Ze wspomnień dowódcy plutonu, a potem 2 kompanii ckm ppor. rez. B. Ościłowskiego o przebiegu odwrotu.	251
147. 1939, 8 września. Z relacji dowódcy III batalionu mjr. S. Mastalskiego o wydarzeniach w rejonie Brzezin.	252
148. 1939, 8 września. Relacja dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia o wydarzeniach w rejonie Brzezin, Przeclawia i Kołacina oraz stanie III i IV batalionu po reorganizacji przeprowadzonej wieczorem tego dnia	253
149. 1939, 6–8 września. Relacja dowódcy plutonu moździerzy 3 kompanii ckm ppor. rez. S. Wasilewskiego o przebiegu odwrotu i okolicznościach zranienia.	258
150. 1939, 7–8 września. Z relacji dowódcy III plutonu 12 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Ignaczewskiego o okolicznościach dostania się do niewoli niemieckiej.	259
151. 1939, [8] września, rejon Brzezin. Z relacji karabinowego plutonu taczanek 2 kompanii ckm 84 pp kpr. ndt. J. Michnowca o bombardowaniu oddziałów pułku w rejonie Brzezin	260
152. 1939, 8 września. Z relacji dowódcy drużyny 11 kompanii strzeleckiej kpr. rez. A. Blicharza-Bosko o bombardowaniu IV batalionu w rejonie Brzezin i okolicznościach odłączenia od pułku	260
153. 1939, 7–9 września. Z relacji dowódcy plutonu 1 kompanii strzeleckiej plut. pchor. rez. Cz. Trojanowskiego o poszukiwaniu pułku po opuszczeniu linii Widawki	261
154. 1939, 8–10 września. Z relacji dowódcy 6 kompanii strzeleckiej kpt. M. Makarewicz o bombardowaniach lotniczych w rejonie Brzezin i pobycie w Puszczy Mariańskiej	262

155. 1939, 6–10 września. Z relacji oficera gospodarczego II batalionu ppor. rez. B. Niedzielskiego o działaniach w czasie odwrotu	263
156. 1939, wrzesień. Z relacji dowódcy plutonu 11 kompanii strzeleckiej ppor. rez. M. Słowika o wydarzeniach w rejonie Brzezin	264
Walki pod Przyłękiem (9 IX)	265
157. 1939, 8–9 września. Z notatnika ppor. W. Drzewienieckiego o wydarzeniach w rejonie Brzezin i Kołacina	265
158. 1939, 8–9 września. Rozkazy dowódcy 84 pp płk. dypl. S. Sztarejki dla ppor. W. Drzewienieckiego dotycząca działania czaty pod jego dowództwem, zamykającej przeprawy na Mrodze	266
159. 1939, 8–9 września, Kołacin–Kołacinek. Relacja ppor. W. Drzewienieckiego o boju 11 kompanii IV/84 pp pod Kołacinkiem i Kołacinem	267
160. 1939, 8–9 września. Relacja dowódcy plutonu kawalerii dywizyjnej 30 DP ppor. rez. B. Nanowskiego o działania szwadronu w rejonie Brzezin, Halinowa i Lipiec w osłonie 30 DP w boju pod Jeżowem–Przyłękiem	269
161. 1939, 8–9 września. Relacja II adiutanta 84 pp ppor. rez. J. Kozłowskiego o wydarzeniach w rejonie Brzezin, obronie mostu na Mrodze w Kołacinie oraz przebijaniu się z oddziałami Wołyńskiej BK	271
162. 1939, 8–9 września. Z relacji oficera informacyjnego 84 pp kpt. F. Filzka o działaniach w odwrocie i okolicznościach dostania się do niewoli niemieckiej	272
163. 1939, 8–9 września. Relacja oficera łączności 84 pp por. T. Buczka o wydarzeniach w rejonie Brzezin i Przyłęku	273
164. 1939, 9 września. Relacja dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia o udziale kompanii w boju pod Przyłękiem	274
165. 1939, 9 września. Relacja dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia o okolicznościach śmierci st. strz. F. Koniecznego	279
166. 1939, 9 września. Relacja dowódcy 4 kompanii ckm por. K. Nodzeńskiego o boju pod Przyłękiem, zapisana w oflagu w Murnau przez I adiutanta 82 pp kpt. T. Białobrzskiego.	281
167. 1939, 8–9 września. Relacja dowódcy 4 kompanii ckm por. K. Nodzeńskiego o działaniach odwrotowych i boju pod Przyłękiem	283
168. 1939, 6–9 września. Z relacji dowódcy 12 kompanii strzeleckiej kpt. S. Radajewicza o rozproszeniu IV batalionu w czasie bombardowań w rejonie Brzezin i udziale w walkach pod Przyłękiem	285
169. 1939, 9 września. Relacja dowódcy plutonu 11 kompanii ppor. rez. M. Słowika o walkach pod Przyłękiem w składzie kompanii por. T. Lostera oraz okolicznościach zranienia	286
170. 1939, wrzesień 9. Z arkusza ewidencji personalnej dowódcy II plutonu 9 kompanii strzeleckiej 84 pp ppor. rez. Józefa Kota na temat walk pod Przyłękiem i okoliczności zranienia	287
171. 1939, 9 września. Fragment relacji dowódcy 1 plutonu 3 kompanii ckm 84 pp ppor. rez. S. Miecznikowskiego o walkach pod Przyłękiem	287
172. 1939, 9–16 września. Ze wspomnień szefa 9 kompanii strzeleckiej sierż. S. Klockiewicza na temat rozbitcia kompanii	288
173. 1939, 9–14 września. Z relacji adiutanta 83 pp kpt. S. Szerarda o dalszych losach żołnierzy tego pułku po walkach pod Przyłękiem	288
Puszcza Mariańska (10–12 IX)	289
174. 1939, 9–11 września. Relacja dowódcy II batalionu mjr T. Kiersta o działaniach batalionu i innych zebranych przez niego pododdziałów pułku, działających w oderwaniu od reszty pułku, w rejonie Skierniewic, Kamionu, Puszczy Mariańskiej i Żyrardowa	289

175. 1939, 10–12 września. Z relacji dowódcy szwadronu kawalerii 30 DP rtm. T. Schollenbergera o działania szwadronu w osłonie odwrotu 30 DP i jego rozbiciu pod Mrozami	292
176. 1939, 10–12 września. Relacja dowódcy plutonu kawalerii dywizyjnej 30 DP ppor. rez. B. Nanowskiego o działaniach w rejonie Puszczy Mariańskiej i Mszczonowa oraz rozbiciu szwadronu w nocy z 11 na 12 IX 1939 r.	293
177. 1939, [10] września, [Puszcza Mariańska]. Spis oficerów 84 pp obecnych w zgrupowaniu pułku w Puszczy Mariańskiej, według przynależności do batalionów sporządzony przez kpt. A. Wadzyńskiego	295
178. 1939, [10–11] września, [Puszcza Mariańska]. Notatka kpt. A. Wadzyńskiego dotycząca obsady pododdziałów 84 pp zebranych przez mjr. T. Kiersta w lasach Puszczy Mariańskiej.	296
179. 1939, 11 września, Puszcza Mariańska. Spisy stanów, składu i uzbrojenia poszczególnych pododdziałów zgrupowania mjr. T. Kiersta	298
180. 1939, 11 września, Puszcza Mariańska. Raport stanu 84 pp.	300
Walki pod Żyrardowem i odwrot do Modlina (12–13 IX)	300
181. 1939, 12 września, Żyrardów. Rozkaz operacyjny dowódcy 30 DP do przegrupowania do rejonu Kampinosu	300
182. 1939, 12 września. Rozkaz dowódcy 84 pp płk. dypl. S. Sztarejki dla dowódcy 5 kompanii por. F. Webera w sprawie obrony czaty i pełnienia straży tylnej pułku	301
183. 1939, 12 września. Rozkaz dowódcy 84 pp płk. dypl. S. Sztarejki dla dowódcy 4 kompanii por. J. Balukiewicza w sprawie obrony czaty i kierunku odejścia z lasu na zachód od Żyrardowa	302
184. 1939, 12 września. Rozkaz dowódcy 84 pp płk. dypl. S. Sztarejki dla dowódcy 1 kompanii kpt. S. Matusiaka w sprawie obrony czaty i ubezpieczenia odejścia batalionu	302
185. 1939, 11–12 września. Z relacji dowódcy mjr S. Mastalskiego o wydarzeniach w rejonie Puszczy Mariańskiej i Żyrardowa	303
186. 1939, 10–13 września. Z notatnika ppor. W. Drzewienieckiego o dołączeniu do zgrupowania mjr. Kiersta i walkach pod Żyrardowem	304
187. 1939, 12 września, Żyrardów. Fragment relacji dowódcy 1 kompanii strzeleckiej kpt. S. Matusiaka o walkach pod Żyrardowem i okolicznościach dostania się do niewoli	304
188. 1939, 23 marca–12 września. Z arkusza ewidencji personalnej zastępcy dowódcy plutonu 1 kompanii strzeleckiej kpr. pchor. Franciszka Nogaja o okolicznościach dostania się do niewoli pod Żyrardowem	305
189. 1939, 12 września. Z relacji oficera łączności 84 pp por. T. Buczka o walkach w Żyrardowie.	306
190. 1939, 12 września, Wiskitki. Relacja dowódcy plutonu kolarzy 82 pp ppor. K. Demirskiego o działaniach 30 DP w rejonie Żyrardowa i Wiskitek	306
191. 1939, 12–13 września. Oświadczenie dowódcy 41 kompanii czołgów rozpoznawczych kpt. T. Witanowskiego dotyczące przebiegu walk w Żyrardowie i okoliczności dostania się do niewoli	307
192. 1939, 12 września, Żyrardów. Z relacji kierowcy czołgu strz. panc. A. Dobraczyńskiego z I plutonu 41 kompanii czołgów rozpoznawczych o walkach w Żyrardowie	309
193. 1939, 11–12 września. Relacja dowódcy plutonu kompanii przeciwpancernej 83 pp ppor. rez. K. Wołowskiego o działaniach straży tylnej dywizji pod dowództwem mjr. Sokola podczas odwrotu z Puszczy Mariańskiej i spod Żyrardowa	309
194. 1939, 8–12 września. Z relacji dowódcy II plutonu 5 baterii 30 pał ppor. rez. J. Rosenwertha o walkach w rejonie Przylęku i Żyrardowa	310
Wspomnienia żołnierzy, którzy po utracie kontaktu z pułkiem dotarli do Warszawy (6–14 IX)	311
195. 1939, 10–16 września. Fragment relacji II adiutanta 84 pp ppor. rez. J. Kozłowskiego o okolicznościach dotarcia do Warszawy, zbieraniu żołnierzy pułku, którzy znaleźli się w stolicy i marszu do Modlina	311

196. 1939, 6–14 września. Z relacji dowódcy plutonu 4 kompanii strzeleckiej ppor. rez. S. Kozka o przeżyciach w czasie odwrotu do Warszawy	313
197. 1939, 11 września. Ze wspomnień dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia na temat wydarzeń w czasie odwrotu	314
198. 1939, września. Z relacji dowódcy 4 kompanii strzeleckiej ppor. S. Daszkiewicza o okolicznościach odłączenia od batalionu i przeżyciach w okresie odwrotu do Warszawy	317
199. 1939, 11–16 września. Z relacji dowódcy 12 kompanii strzeleckiej kpt. S. Radajewicza o okolicznościach dotarcia do Warszawy i powrocie do Modlina	318
200. 1939, 6–14 września. Z relacji dowódcy plutonu moździerzy 4 kompanii ckm ppor. J. Wiśniewskiego o przeżyciach w czasie odwrotu do Modlina	319
201. 1939, 6–16 września. Relacja dowódcy I plutonu 7 kompanii strzeleckiej ppor. G. Szymankiewicza o losach plutonu od nocy z 5/6 IX 1939 r. do czasu dołączenia do pułku w Modlinie	320
202. 1939, [6–14] września. Z relacji dowódcy plutonu 1 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Maika o okolicznościach dotarcia do Warszawy	320
203. 1939, 6–16 września. Z relacji dowódcy III plutonu 1 kompanii strzeleckiej plut. pchor. Cz. Trojanowskiego o przeżyciach w okresie od opuszczenia linii Widawki do chwili przybycia do Modlina	322
204. 1939, 7–14 września. Z relacji dowódcy plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. W. Kamieniarza o walkach pod Tuszyńcem, Brzezinami i Przyłękiem oraz okolicznościach dotarcia do Warszawy	324

Losy pododdziałów i żołnierzy, którzy po utracie łączności z pułkiem dołączyli do innych jednostek (6 IX–6 X)

205. 1939, 7 września, Warszawa. Z relacji szefa Żandarmerii OK I, następnie dowódcy Żandarmerii Obrony Warszawy pplk. dr. S. Galosa na temat kierowania ruchem oddziałów i rozbitków z jednostek armii „Łódź”	326
206. 1939, 11 września, Warszawa. Pismo dowódcy szwadronu żandarmerii „Warszawa” mjr. dr. W. Kusia do dowódców plutonów żandarmerii w sprawie określenia rejonów, do których należało kierować żołnierzy z jednostek armii „Łódź”, m.in. z 30 DP	326
207. 1939, [13–28] września, Warszawa – Cytadela. Wyciąg z imiennych spisów oficerów, podoficerów i strzelców dowództwa i pododdziałów Ośrodka Zapasowego „Cytadela”, zawierający wykaz żołnierzy, którzy poprzednio pełnili służbę w jednostkach 30 DP	327
208. 1939, wrzesień. Z relacji st. strz. H. Gajdy z 2 drużyny I plutonu 7 kompanii strzeleckiej o okolicznościach odłączenia od kompanii i udziale w obronie Warszawy	329
209. 1939, 6 września – 6 października. Z relacji adiutanta III batalionu ppor. rez. Cz. Chalamońskiego o dalszych losach od chwili odłączenia od macierzystej jednostki.	330
210. 1939, wrzesień. Ze wspomnień dowódcy plutonu 9 kompanii strzeleckiej ppor. rez. J. Kapuścińskiego na temat odłączenia od pułku	331
211. 1939, 5–13 września. Z relacji dowódcy sekcji granatników 3 kompanii strzeleckiej plut. zaw. F. Nowaka o odwrócenie znad Widawki i okolicznościach odłączenia od pułku	332
212. 1939, 3 września – 4 października. Relacja dowódcy plutonu taczanek 3 kompanii ckm ppor. rez. J. Janika o dalszych losach od chwili ewakuacji na tyły po zranieniu w dniu 2 IX 1939 r.	333
213. 1939, 10 września – 5 października. Z relacji szefa 8 kompanii strzeleckiej plut. Z. Turskiego o przeżyciach od momentu utraty łączności z pułkiem do dostania się do niewoli niemieckiej	334
214. 1939, 6 września 1941 r. Relacja lekarza I batalionu 84 ppor. rez. K. Ungera o jego losach od chwili utraty łączności z pułkiem do czasu dostania się do niewoli rosyjskiej na Wołyniu	338

215. 1939, 8 września – 6 października. Relacja szefa kancelarii 84 pp st. sierż. W. Wacińskiego o losach taboru dowództwa pułku, okolicznościach spalenia akt pułkowych oraz dołączenia do 184 pp SGO „Polesie”	340
216. 1939, 10 września – 6 października. Z relacji szefa orkiestry 84 pp st. sierż. Cz. Łowińskiego o okolicznościach dołączenia do 184 pp i udziale w jego składzie w walkach SGO „Polesie”	341
217. 1939, 12–13 września. Relacja dowódcy drużyny 11 kompanii strzeleckiej kpr. rez. A. Blicharza-Bosko o okolicznościach dostania się do niewoli niemieckiej	342

Przybycie do Modlina i walki w Puszczy Kampinoskiej 344

Dokumenty 344

218. 1939, 13 września, godz. 23.30, Modlin. Rozkaz dowódcy grupy operacyjnej gen. W. Thommée do obrony Modlina	344
219. 1939, 13 września, [Kampinos]. Część I rozkazu operacyjnego dowódcy 30 dywizji piechoty do przegrupowania do rejonu Modlina	346
220. 1939, 14 września, Modlin. I część rozkazu operacyjnego dowódcy 30 dywizji piechoty do ubezpieczenia Modlina od południa	347
221. 1939, 14 września, godz. 11.30, Kuzuń Niemiecki. Stan 84 pp po przybyciu do Modlina	348
222. 1939, [14] września, Modlin. Spis żołnierzy plutonu artylerii piechoty 84 pp sporządzony po dotarciu do Modlina	348
223. 1939, [14] września, Modlin. Spis żołnierzy 2 kompanii ckm 84 pp sporządzony po dotarciu do Modlina	349
224. 1939, 14 września, Modlin. Spis żołnierzy plutonu łączności 84 pp sporządzony po dotarciu do Modlina	350
225. 1939, 14 września, Modlin. Spis żołnierzy 6 kompanii 84 pp sporządzony po dotarciu do Modlina	351
226. 1939, [14] września, Modlin. Raport stanu II batalionu 84 pp po przybyciu do Modlina	353
227. 1939, 14 września, Modlin. Spis żołnierzy 5 kompanii 84 pp sporządzony po dotarciu do Modlina	354
228. 1939, [14] września, Kuzuń. Straty plutonu artylerii piechoty 84 pp w czasie odwrotu do Modlina	355
229. 1939, 15 września, Modlin. Rozkaz pochwalny dowódcy grupy operacyjnej gen. bryg. W. Thommée dla 30 dywizji piechoty	356
230. 1939, 15 września, Modlin. Rozkaz dzienny nr 1 dowódcy 30 dywizji piechoty gen. bryg. Leopolda Cehaka dotyczący reorganizacji sztabu dywizji, meldunków, przydziałów gospodarczych oraz spraw porządkowych i kwatremistrzowskich	358
231. 1939, [15] września, Modlin. Rozkaz szczególny dowódcy 30 DP dla dowódcy 82 pp płk. dypl. A. Chruściela w sprawie wydzielenia pododdziałów przewidzianych jako wzmocnienie oddziału wydzielonego płk. dypl. S. Sztarejki	360
232. 1939, 15 września. Notatka I adiutanta 84 pp kpt. A. Wadzyńskiego dotycząca organizacji i obsady 84 pp oraz pododdziałów 82 i 83 pp wyznaczonych do składu Oddziału Wydzielonego płk. dypl. S. Sztarejki	360
233. 1939, [15] września, Modlin. Kryptonimy obowiązujące w łączności radiowej 84 pp z 30 DP w dniach 15–18 IX 1939 r.	361
234. 1939, września 16, godz. 14.20, Modlin. Rozkaz szczególny dowódcy 30 dywizji piechoty gen. bryg. Leopolda Cehaka dla mjr. Stanisława Mastalskiego w sprawie odtworzenia III batalionu 84 pp i dołączenia do sił głównych pułku w Puszczy Kampinoskiej.	363
235. 1939, 16 września. Notatka I adiutanta 84 pp kpt. A. Wadzyńskiego dotycząca marszu oddziału wydzielonego płk. dypl. S. Sztarejki do rejonu Roztoki oraz wiadomości o nieprzyjacielu uzyskanych od ludności cywilnej	363

236. 1939, 16 września, godz. 18.00 [Roztoka]. Brudnopis meldunku sytuacyjnego dowódcy 84 pp plk. dypl. S. Sztarejki do dowódcy obrony Modlina o działaniach oddziału wydzielonego	364
237. 1939, 16 września [Roztoka]. Brudnopis telegramu dowódcy 84 pp plk. dypl. S. Sztarejki do dowódcy obrony Modlina o opanowaniu Leszna	365
238. 1939, 16 września, godz. 8.00, Wiersze. Meldunek dowódcy II plutonu 6 kompanii strzeleckiej ppor. rez. Wilczyńskiego do dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	365
239. 1939, [16] września, godz. 8.25, skrzyżowanie dróg Dąbrowa Stara z drogą do Dąbrowy Nowej. Meldunek dowódcy plutonu 83 pp sierż. pchor. Kominka do dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	366
240. 1939, [16] września, godz. 8.40, Kiścinnie. Meldunek dowódcy II plutonu 4 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Kalinowskiego do dowódcy 84 pp o osiągnięciu Kiścinnego i wynikach rozpoznania	366
241. 1939, 16 września, godz. 10.00, Ławy. Meldunek dowódcy II plutonu 6 kompanii strzeleckiej ppor. rez. M. Wilczyńskiego do dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	366
242. 1939, [16] września, godz. 10.40, Łubiec. Meldunek dowódcy II plutonu 4 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Kalinowskiego do dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	367
243. 1939, [16] września, [ok. godz. 13.00], Łubiec. Meldunek dowódcy II plutonu 4 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Kalinowskiego do dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	367
244. 1939, [16] września, godz. 15.30, rejon Łubca. Meldunek dowódcy II plutonu 4 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Kalinowskiego do dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	367
245. 1939, [16] września, godz. 15.00, Roztoka. Meldunek dowódcy plutonu kolarzy 82 pp ppor. Kazimierza Demirskiego do dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	368
246. 1939, [16] września, Puszcza Kampinoska. Meldunek dowódcy II plutonu 6 kompanii strzeleckiej ppor. rez. Wilczyńskiego do dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	368
247. 1939, [16] września, godz. 18.40, Leszno. Meldunek dowódcy II/84 pp mjr. T. Kiersta do dowódcy 84 pp informujący o zajęciu Leszna	368
248. 1939, 17 września, Modlin. Rozkaz dowódcy obrony Modlina dla dowódcy 84 pp plk. dypl. S. Sztarejki w sprawie dalszego zadania oddziału wydzielonego	368
249. 1939, [17] września, godz. 9.15. Notatka adiutanta 84 pp kpt. A. Wadzyńskiego przedstawiająca położenie w Puszczy Kampinoskiej	369
250. 1939, 17 września. Notatka I adiutanta 84 pp kpt. A. Wadzyńskiego dotycząca przybycia III batalionu 84 pp do Roztoki i obsady oficerskiej tego batalionu	369
251. 1939, [17] września. Rozkaz dowódcy 84 pp dla dowódcy 6/84 pp kpt. M. Makarewicz, podpisany przez I adiutanta pułku kpt. A. Wadzyńskiego	370
252. 1939, [17] września [godz. 10.00, Roztoka]. Rozkaz dowódcy 84 pp plk. dypl. S. Sztarejki dla dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia w sprawie wysłania rozpoznania na Zaborów	371
253. 1939, 17 września, godz. 18.00 [Wiersze]. Pismo dowódcy 15 puł mjr. K. Chłapowskiego do dowódcy 84 pp plk. dypl. S. Sztarejki	371
254. 1939, 17 września, godz. 5.00, Leszno. Meldunek dowódcy II batalionu 84 pp mjr. T. Kiersta o sytuacji w Lesznie i przesłaniu do dowódcy pułku jeńca – niemieckiego motocyklisty	371
255. 1939, 17 września, [godz. 5.00–6.00], róg lasów rej. Ławy. Meldunek dowódcy placówki 83 pp Ławy ppor. E. Czaka do dowódcy 84 pp	372
256. 1939, 17 września, godz. 7.40, placówka Ławy. Meldunek dowódcy placówki 83 pp Ławy ppor. E. Czaka do dowódcy 84 pp	372
257. 1939, 17 września, godz. 11.50, Łubiec. Meldunek dowódcy plutonu kolarzy 82 pp ppor. Kazimierza Demirskiego do dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	373

MY, STRZELCY POLESCY...

258. 1939, 17 września, godz. 11.30. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej kpt. M. Makarewicza do dowódcy 84 pp o sytuacji w rejonie Dąbrowy	373
259. 1939, 17 września, godz. 13.10. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej kpt. M. Makarewicza do dowódcy 84 pp o sytuacji w rejonie Dąbrowy	373
260. 1939, [17] września, godz. 16.50, rejon Budy Nowe. Meldunek ppor. Wilczyńskiego do dowódcy 6 kompanii strzeleckiej kpt. M. Makarewicza o wynikach rozpoznania	374
261. 1939, 17 września, godz. 15.30. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej kpt. M. Makarewicza do dowódcy 84 pp o działaniach kompanii i sytuacji w rejonie Dąbrowy	374
262. 1939, 17 września, godz. 13.00, Ławy. Meldunek dowódcy kompanii strzeleckiej 83 pp kpt. S. Szerarda do dowódcy 84 pp o obsadzeniu Ław i Fw. Zaborów	374
263. 1939, 17 września, godz. 14.35, [Budy]. Meldunek sytuacyjny dowódcy 8 kompanii strzeleckiej por. J. Sasina do dowódcy III batalionu 84 pp mjr. S. Mastalskiego	375
264. 1939, 17 września, godz. 15.30, Ławy. Meldunek dowódcy kompanii strzeleckiej 83 pp kpt. S. Szerarda do dowódcy 84 pp o obsadzeniu Ław i Fw. Zaborów	375
265. 1939, 17 września, 16.50, południowy skraj wsi Budy. Meldunek dowódcy patrolu nr 1 do dowódcy II batalionu 84 pp mjr. T. Kiersta	375
266. 1939, 17 września, godz. 18.00, Ławy. Meldunek dowódcy kompanii strzeleckiej 83 pp kpt. S. Szerarda do dowódcy 84 pp o obsadzeniu Ław i Fw. Zaborów	376
267. 1939, 17 września, godz. 20.00, Ławy. Meldunek sytuacyjny dowódcy kompanii strzeleckiej 83 pp kpt. S. Szerarda do dowódcy II/84 pp.	376
268. 1939, 17 września, godz. 20.30, Łubiec. Meldunek dowódcy plutonu kolarzy 82 pp ppor. Kazimierza Demirskiego do dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	377
269. 1939, 17 września, godz. 20.56. Meldunek dowódcy III batalionu 84 pp mjr. S. Mastalskiego, podpisany przez adiutanta batalionu por. F. Błażeja.	377
270. 1939, 17 września, godz. 20.30. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej kpt. M. Makarewicza do dowódcy 84 pp o sytuacji w rejonie Dąbrowy	377
271. 1939, 17 września, godz. 22.15. Meldunek dowódcy plutonu 8 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Bargielowskiego do dowódcy 7 kompanii 84 pp por. K. Krasonia o działaniach placówki	378
272. 1939, [17] września, godz. 22.30. Meldunek sytuacyjny dowódcy 4 kompanii strzeleckiej por. J. Balukiewicza do dowódcy II batalionu 84 pp mjr. T. Kiersta o sytuacji na odcinku kompanii	378
273. 1939, 17 września, godz. 24.00. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp mjr. T. Kiersta do dowódcy 84 pp o sytuacji na odcinku batalionu	379
274. 1939, 17–18 września, Puszcza Kampinoska. Zestawienie danych na temat położenia na podstawie meldunków nadsyłanych do dowództwa 84 pp przez poszczególne pododdziały	379
275. 1939, 18 września, godz. 11.50 [Wiersze]. Telegram dowódcy 84 pp płk. dypl. Sztarejki do dowódcy obrony Modlina	381
276. 1939, 18 września, przed godz. 9.00 [Wiersze]. Pismo dowódcy 15 pułku ułanów mjr K. Chłapowskiego do dowódcy 84 pp płk. dypl. S. Sztarejki.	382
277. 1939, 18 września, godz. 9.05 [Wiersze]. Meldunek dowódcy 15 pułku ułanów mjr K. Chłapowskiego do dowódcy 84 pp płk. dypl. S. Sztarejki.	382
278. 1939, 18 września. Notatka I adiutanta 84 pp kpt. A. Wadzyńskiego na temat oddziałów armii „Poznań” i zgrupowania mjr J. Juniewicza	382

279. 1939, [18] września, godz. przedpołudniowe, Puszcza Palmirska. Pismo dowódcy Grupy Operacyjnej Kawalerii gen. bryg. dr. R. Abrahama, podpisane przez szefa sztabu Wielkopolskiej BK rtm. dypl. A. Choloniewskiego, do dowódcy 84 pp płk. dypl. S. Sztarejki	383
280. 1939, 18 września, godz. 22.40, Modlin. Rozkaz szczególnie dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka dla dowódcy 84 pp w sprawie przejścia pułku do odvodu Grupy Operacyjnej.	383
281. 1939, 18 września, godz. 0.15. Meldunek dowódcy III batalionu 84 pp mjr. S. Mastalskiego, podpisany przez adiutanta batalionu por. F. Błażeja, dotyczący sytuacji w rejonie gajówki Debła	384
282. 1939, 18 września, godz. 0.40. Meldunek sytuacyjny dowódcy 4 kompanii strzeleckiej 84 pp por. J. Balukiewicza do dowódcy II batalionu 84 pp mjr. T. Kiersta	384
283. 1939, 18 września, godz. 2.30. Meldunek sytuacyjny dowódcy kompanii strzeleckiej 83 pp kpt. S. Szerarda do dowódcy II batalionu 84 pp mjr. T. Kiersta	385
284. 1939, 18 września, godz. 5.30. Meldunek sytuacyjny dowódcy kompanii strzeleckiej 83 pp kpt. S. Szerarda do dowódcy II batalionu 84 pp mjr. T. Kiersta	385
285. 1939, 18 września, godz. 5.45. Meldunek sytuacyjny dowódcy 6 kompanii strzeleckiej kpt. M. Makarewicza do dowódcy 84 pp	385
286. 1939, września 18, godz. 7.00. Meldunek sytuacyjny dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia do dowódcy III batalionu 84 pp mjr. S. Mastalskiego	386
287. 1939, [18] września, godz. 7.00, Fw. Zaborów. Meldunek dowódcy 4 kompanii strzeleckiej 84 pp por. J. Balukiewicza do dowódcy II/84 pp mjr. T. Kiersta.	386
288. 1939, 18 września, godz. 8.25 – Meldunek dowódcy III batalionu 84 pp mjr. S. Mastalskiego, podpisany przez adiutanta batalionu por. F. Błażeja.	387
289. 1939, 18 września, godz. 8.40. Meldunek sytuacyjny dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia do dowódcy III batalionu 84 pp mjr. S. Mastalskiego	387
290. 1939, 18 września, godz. 10.00, Debły. Meldunek dowódcy placówki Debły ppor. G. Szymankiewicza z 7/84 pp	388
291. 1939, 18 września, godz. 12.45, Debły. Meldunek dowódcy 9 kompanii 84 pp por. F. Błażeja o obsadzeniu gajówki Debły i nawiązaniu kontaktu z placówką ppor. Szymankiewicza	388
292. 1939, 18 września, [godz. 13.00]. Rozkaz dowódcy III batalionu 84 pp mjr. S. Mastalskiego dla dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia w sprawie wzmocnienia placówki w gaj. Debły	388
293. 1939, [18] września, godz. 13.00, Fw. Zaborów. Meldunek dowódcy 4 kompanii strzeleckiej 84 pp por. J. Balukiewicza do dowódcy II/84 pp mjr. T. Kiersta.	389
294. 1939, [18] września, Fw. Zaborów. Meldunek dowódcy 4 kompanii strzeleckiej 84 pp por. J. Balukiewicza do dowódcy II/84 pp mjr. T. Kiersta	389
295. 1939, 18 września, godz. 14.55 [Wiersze]. Rozkaz dowódcy 84 pp płk. dypl. S. Sztarejki dla dowódcy III/84 pp, podpisany przez I adiutanta pułku	390
Sprawozdania z walk w Puszczy Kampinoskiej i wykazy strat II batalionu	390
296. 1939, [19] września, Modlin. Sprawozdanie dowódcy II/84 pp z wypadu na Leszno (16/17 IX 1939 r.).	390
297. 1939, [19] września, Modlin. Sprawozdanie z działań II batalionu 84 pp w Puszczy Kampinoskiej w dniach 17–18 IX 1939 r.	391
298. 1939, [19] września, Modlin. Sprawozdanie dowódcy 6 kompanii strzeleckiej 84 pp kpt. M. Makarewicza z działań kompanii w Puszczy Kampinoskiej	392
299. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Sprawozdanie z działań III batalionu 84 pp w Puszczy Kampinoskiej	393

300. 1939, 20 września, Kazuń. Straty 6 kompanii strzeleckiej w czasie walk w Puszczy Kampinoskiej	395
301. 1939, 20 września, Kazuń. Straty 2 kompanii ckm w czasie walk w Puszczy Kampinoskiej	396
302. 1939, 20 września, Kazuń. Straty 5 kompanii strzeleckiej w czasie walk w Puszczy Kampinoskiej	397
303. 1939, 20 września, Kazuń. Straty 4 kompanii strzeleckiej w czasie walk w Puszczy Kampinoskiej	398
Relacje dotyczące walk w Puszczy Kampinoskiej (16–18 IX)	399
304. 1939, 16–18 września. Relacja II adiutanta 84 pp ppor. rez. J. Kozłowskiego o walkach w Puszczy Kampinoskiej	399
305. 1939, 16–18 września. Z relacji szefa plutonu łączności 84 pp st. sierż. J. Okoniewskiego na temat łączności w czasie walk w Puszczy Kampinoskiej	400
306. 1939, 16–17 września. Relacja dowódcy II batalionu mjr T. Kiersta o przebiegu wypadu na Leszno	401
307. 1939, 16–18 września. Relacja dowódcy plutonu artylerii piechoty por. M. Fryczyńskiego o walkach w Puszczy Kampinoskiej i bohaterskim czynie amunicyjnego strz. Mariana Rolki	403
308. 1939, 16–17 września, Leszno. Z relacji dowódcy 2 kompanii ckm ppor. rez. B. Ościłowskiego o przebiegu wypadu na Leszno	404
309. 1939, [16–17] września, Leszno. Relacja karabinowego 2 kompanii ckm kpr. ndt. J. Michnowca o walkach w Lesznie	406
310. 1939, 16–18 września. Z relacji dowódcy 6 kompanii strzeleckiej kpt. M. Makarewicz o walkach w rejonie Starej Dąbrowy i gajówki Gajówka	407
311. 1939, 16–18 września. Z relacji kpt. S. Szerarda o działaniach kompanii strzeleckiej 83 pp pod jego dowództwem w Puszczy Kampinoskiej w składzie 84 pp	408
312. 1939, 17–18 września. Relacja dowódcy plutonu moździerzy 2 kompanii ckm ppor. J. Wiśniewskiego o walkach 6 kompanii w rejonie gajówki Gajówka	409
313. 1939, [17–18] września, Leszno. Relacja karabinowego 2 kompanii ckm kpr. ndt. J. Michnowca o zasadzce na tabory niemieckie w rejonie Starej Dąbrowy	410
314. 1939, [16–18] września. Relacja dowódcy III batalionu 84 pp mjr S. Mastalskiego o walkach w Puszczy Kampinoskiej	411
315. 1939, 17–19 września. Relacja dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia o działaniach w Puszczy Kampinoskiej	424
316. 1939, 17–18 września. Z relacji dowódcy plutonu 8 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Maika o walkach w Puszczy Kampinoskiej	428
317. 1939, 17–18 września. Z relacji dowódcy III plutonu 8 kompanii strzeleckiej ppor. rez. S. Banaszkiwicza o walkach w Puszczy Kampinoskiej i okolicznościach zranienia ppor. Lipińskiego	429
318. 1939, 6–14 września. Z relacji dowódcy plutonu 8 kompanii strzeleckiej ppor. rez. S. Kozka o walkach w Puszczy Kampinoskiej	429
319. 1939, 17–29 września. Z relacji karabinowego 4 kompanii ckm kpr. ndt. S. Stachurskiego na temat okoliczności utraty łączności z pułkiem i dalszych losów wojennych	430
Obrona Modlina	431
Dokumenty	431
320. 1939, 18 września, Modlin. Rozkaz operacyjny dowódcy grupy operacyjnej gen. W. Thommée do obrony obszaru Modlina	431
321. 1939, 19 września, godz. 7.00, Modlin. Rozkaz dowódcy 30 DP dla dowódcy 84 pp w sprawie odesłania do macierzystych pułków pododdziałów 82 i 83 pp, które były do niego przydzielone na okres walk w Puszczy Kampinoskiej	433

322. 1939, [19] września, Modlin. Wykaz strat 84 pp w sprzęcie łączności sporządzony przez oficera łączności pułku	434
323. 1939, 19 września. Notatka I adiutanta 84 pp kpt. A. Wadzyńskiego z odprawy kadry oficerskiej pułku	435
324. 1939, 19 września, Modlin. Pokwitowanie odbioru jeńców niemieckich, wziętych do niewoli w czasie walk w Puszczy Kampinoskiej	435
325. 1939, września 19, Kazuń. Raport stanu II batalionu 84 pp po walkach w Puszczy Kampinoskiej	436
326. 1939, 19 września, Modlin. Pismo I adiutanta 84 pp kpt. J. Dobrskiego do sztabu 30 DP przesyłające torbę znalezione przy zabitym podoficerze niemieckim	436
327. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Wykaz żołnierzy pułkowego plutonu łączności, którzy zaginęli czasie odwrotu.	437
328. 1939, 20 września, Kazuń. Rozkaz operacyjny dowódcy 30 DP do obrony rejonu Kazunia	438
329. 1939, 20 września, godz. 18.00, Kazuń. Rozkaz bojowy dowódcy 84 pp do obrony przedmościa kazuńskiego	440
330. 1939, 20 września, godz. 22.00, Kazuń. Meldunek sytuacyjny dowódcy 84 pp do dowódcy 30 DP w sprawie warunków obrony rejonu Kazunia	441
331. 1939, 20 września, Fw. Kazuń. Pismo dowódcy 84 pp płk. dypł. S. Sztarejki do dowódcy 30 DP w sprawie przedstawienia wniosków odznaczeniowych	442
332. 1939, 20 września, Fw. Kazuń. Wnioski na odznaczenie Krzyżem Virtuti Militari	442
333. 1939, 20 września, Kazuń. Raport stanu 84 pp	443
334. 1939, 20 września, godz. 8.50, Kazuń. Pismo I adiutanta 84 pp kpt. A. Wadzyńskiego polecające oficerom dowództwa pułku złożenie meldunków dotyczących czasowego pozostawania poza jednostką	443
335. 1939, 20 września, Fw. Kazuń Niemiecki. Meldunek I adiutanta 84 pp kpt. J. Dobrskiego w sprawie nieobecności w pułku od 10 do 15 IX 1939 r.	444
336. 1939, 20 września, Fw. Kazuń Niemiecki. Meldunek II adiutanta 84 pp por. rez. J. Kozłowskiego w sprawie powodów nieobecności w pułku od 11 do 14 IX 1939 r.	445
337. 1939, [20] września, Kazuń. Obsada stanowisk oficerskich i podoficerskich w 84 pp w okresie obrony Modlina	446
338. 1939, 20 września, Fw. Kazuń. Wnioski na pośmiertne odznaczenie Krzyżem Virtuti Militari żołnierzy 84 PSPol	450
339. 1939, [20] września, Kazuń. Wnioski na odznaczenie Krzyżem Walecznych	450
340. 1939, 20 września, Kazuń Niemiecki. Stan i skład pododdziałów 84 pp – z uwzględnieniem przydziałów do pododdziałów macierzystych, według stanu z dnia 1 IX 1939 r.	455
341. 1939, 21 września, Kazuń. Rozkaz szczególny dowódcy 30 DP dla 13 pułku piechoty do natarcia w celu oczyszczenia drogi do Palmir	458
342. 1939, 21 września, godz. 8.30, Kazuń. Meldunek sytuacyjny dowódcy 84 pp dla dowódcy 30 DP w sprawie przejścia odcinka obrony od 13 pp 8 DP.	459
343. 1939, 21 września, Kazuń. Zapis meldunków sytuacyjnych przekazywanych telefonicznie do sztabu 84 pp	459
344. 1939, 21 września, Grochale. Meldunek dowódcy szwadronu kawalerii dywizyjnej 30 DP por. rez. B. Nanowskiego dla dowódcy 84 pp o wynikach rozpoznania	460
345. 1939, 21 września, godz. 9.30, Grochale Stare. Meldunek dowódcy szwadronu kawalerii dywizyjnej 30 DP por. rez. B. Nanowskiego dla dowódcy 84 pp o osiągnięciu wsi Grochale Stare	460
346. 1939, 21 września, godz. 14.20, Grochale Stare. Meldunek dowódcy szwadronu kawalerii dywizyjnej 30 DP por. rez. B. Nanowskiego przekazany telefonicznie przez dowódcę II/84 pp	461

MY, STRZELCY POLESCY...

347. 1939, 21 września, godz. 12.30, Modlin. Pismo dowódcy artylerii dywizyjnej 30 DP płk Z. Łakińskiego do dowódcy 84 pp w sprawie przydziału plutonu artylerii pieszej oraz 2/16 pal	461
348. 1939, 21 września, godz. 12.50, Grochale Stare. Meldunek dowódcy kompanii zwiadowców 2 ppLeg (2 DP) o wynikach rozpoznania prowadzonego na korzyść odcinka Kazuń	462
349. 1939, 21 września, godz. 15.20, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II/84 pp mjr. T. Kiersta.	462
350. 1939, 21 września, Kazuń. Zapis meldunków sytuacyjnych przekazywanych telefonicznie do sztabu 84 pp	463
351. 1939, 21 września, godz. 16.30. Meldunek sytuacyjny dowódcy 4 kompanii strzeleckiej por. J. Balukiewicza	463
352. 1939, 21 września, godz. 13.00, Kazuń. Pismo dowódcy 84 pp, podpisane przez I adiutanta pułku, do dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda w sprawie sporządzenia wykazów kadry oraz ujęcia w ewidencji żywności żołnierzy I dywizjonu 16 pal	464
353. 1939, [21] września, godz. 18.10. Pismo dowódcy 9/84 pp do dowódcy III batalionu mjr. S. Mastalskiego przesyłające zdobyte dokumenty niemieckie	464
354. 1939, 21 września, godz. 13.00, Kazuń. Dzienny raport stanów liczbowych 84 pp	465
355. 1939, 21 września, Kazuń. Raport strat II batalionu 84 pp z dnia 21 IX 1939 r., zawierający straty poniesione przez batalion w czasie walk w Puszczy Kampinoskiej	466
356. 1939, 21 września, Fw. Kazuń Niemiecki. Znaki rozpoznawcze na 21–23 IX	466
357. 1939, 22 września, Kazuń. Rozkaz szczególnie dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka dla dowódcy 84 pp w sprawie wysłania kompanii dla osłony kolumn amunicyjnych udających się do Palmir	467
358. 1939, 22 września, Kazuń. Rozkaz dzienny dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka	467
359. 1939, 22 września, godz. 6.00. Meldunek sytuacyjny dowódcy III/84 pp mjr. S. Mastalskiego o obsadzie odcinka i nocnym wypadzie 7 kompanii strzeleckiej na Małocice, Sowią Wolę i Cybulice Duże.	469
360. 1939, 22 września, godz. 8.30, Fort VII Cybulice. Meldunek sytuacyjny dowódcy II/84 pp mjr. T. Kiersta o wydarzeniach na odcinku	470
361. 1939, 22 września, godz. 12.50, fw. Kazuń Niemiecki. Meldunek sytuacyjny dowódcy 84 pp do dowódcy 30 DP o sytuacji na odcinku pułku	471
362. 1939, 22 września, godz. 12.30, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II/84 pp do dowódcy 30 DP o sytuacji na odcinku batalionu	471
363. 1939, 22 września, Kazuń. Zapis meldunku o rozpoznaniu Małocic, przekazywanego telefonicznie do sztabu 84 pp	472
364. 1939, 22 września, Kazuń. Zapis meldunków sytuacyjnych przekazywanych telefonicznie do sztabu 84 pp	472
365. 1939, 22 września, godz. 16, Fw. Kazuń. Meldunek dowódcy 8 kompanii strzeleckiej por. J. Sasina o wynikach rozpoznania	473
366. 1939, 22 września, godz. 19.30, Syndykowszczyzna. Meldunek sytuacyjny dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda	473
367. 1939, 22 września, godz. 19.00, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp mjr. T. Kiersta	474
368. 1939, 22 września, Kazuń. Meldunek zbrojmistrza pułku st. majstra wojsk. S. Stachowiaka o stanie zapasów amunicji	475
369. 1939, [22] września, Fort VII. Meldunek dowódcy 5 kompanii strzeleckiej o opuszczeniu stanowiska	476
370. 1939, 22 września, godz. 3.00. Meldunki telefoniczne dowódcy II batalionu mjr. T. Kiersta i dowódcy 9 kompanii strzeleckiej por. F. Błażeja	476
371. 1939, 22 września, godz. 10.30, Kazuń. Rozkaz szczególnie dowódcy 84 pp dla dowódców I/83 pp i III/84 pp	476

372. 1939, 22 września, Kazuń. Okresowe zestawienie stanów liczbowych 84 pp wraz z pododdziałami przydzielonymi	477
373. 1939, 22 września, Kazuń. Rozkaz dla kpt. S.Radajewicza w sprawie zameldowania się u dowódcy 83 pp mjr W. Sokoła w celu objęcia dowództwa batalionu tego pułku	478
374. 1939, 23 września, godz. 15.00, Kazuń. Rozkaz szczególny dowódcy 84 pp dla dowódców I/83 pp i III/84 pp	478
375. 1939, 23 września, godz. [0.20], Sydykowszczyzna. Meldunek sytuacyjny dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda	479
376. 1939, 23 września, godz. 5.30, Sydykowszczyzna. Meldunek sytuacyjny dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda	479
377. 1939, 23 września, godz. 5.45, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp mjr T. Kiersta	480
378. 1939, 23 września, godz. 7.30, Fw. Kazuń Niemiecki. Pismo I adiutanta pułku do dowódcy taborów i oficera żywnościowego 84 pp w sprawie odszukania kpt. Radajewicza	480
379. 1939, 23 września, godz. 8.00, Fw. Kazuń Niemiecki. Pismo dowódcy taborów 84 pp por. rez. A. Stojanowskiego do I adiutanta pułku	480
380. 1939, [23] września, godz. 10.45. Meldunek sytuacyjny dowódcy 9/84 pp por. F. Błażeja do dowódcy III batalionu mjr S. Mastalskiego	481
381. 1939, 23 września, godz. 13.15, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp	481
382. 1939, 23 września, godz. 11.30, Sydykowszczyzna. Meldunek sytuacyjny dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda	481
383. 1939, 23 września, godz. [13.00], Sydykowszczyzna. Meldunek sytuacyjny dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda	482
384. 1939, 23 września, godz. 18.30, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp	482
385. 1939, 23 września. Meldunek dowódcy 4 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp	482
386. 1939, 23 września, godz. 10.30. Meldunek dowódcy 4 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp	483
387. 1939, [23] września. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp	483
388. 1939, 23 września, godz. 19.30, Sydykowszczyzna. Meldunek sytuacyjny dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda	483
389. 1939, [23] września, godz. 16.22. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp	484
390. 1939, 23 września, godz. 21.25, Fort VII. Pismo dowódcy II batalionu 84 pp do I adiutanta 84 pp	484
391. 1939, 23 września, godz. 15.00, Kazuń. Pismo I adiutanta 84 pp w sprawie dostarczenia granatów ręcznych do I/83 pp kpt. S. Szerarda	484
392. 1939, 23 września, godz. 15, Kazuń. Rozkaz szczególny dowódcy 84 pp dla dców II i III/84 pp w sprawie luzowania kompanii obsadzających przedni skraj obrony	485
393. 1939, 23 września, Kazuń. Meldunek oficera broni 84 pp o stanie amunicji znajdującej się w jego dyspozycji	485
394. 1939, 23 września, Kazuń. Meldunek dowódcy 84 pp do dowódcy 30 DP o stanie amunicji bojowej	486
395. 1939, 21–23 września, Kazuń. Zestawienie wiadomości o położeniu uzyskanych przez dowództwo 84 pp na podstawie meldunków patroli rozpoznawczych oraz telefonicznych informacji dowódców pododdziałów	486
396. 1939, 23 września, Kazuń. Okresowe zestawienie stanów liczbowych 84 pp wraz z pododdziałami przydzielonymi	489
397. Codzienny raport strat z dnia 23 IX 1939 r.	490
398. 1939, 24 września. Zestawienie stanów liczbowych 84 pp	490

399. 1939, 24 września. Zestawienie stanów 84 pp z oddziałami przydzielonymi	491
400. 1939, 24 września, Kazuń. Pismo dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka przekazujące podległym oddziałom tekst depechy nadesłanej z Warszawy	492
401. 1939, 24 września, Kazuń. Pismo dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka w sprawie amunicji do dział przeciwlotniczych	492
402. 1939, 23–24 września. Zapisy meldunków telefonicznych przekazanych do dowództwa 84 pp w ciągu nocy z 23 na 24 IX	493
403. 1939, 24 września, godz. 4.00, Sydykowszczyzna. Meldunek sytuacyjny dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda	493
404. 1939, 24 września, godz. 7.00, Sydykowszczyzna. Meldunek sytuacyjny dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda	494
405. 1939, [24] września. Meldunek dowódcy 2 baterii 16 pal kpt. Michalczyka o stratach w działaniu wspierającym I batalion 83 pp	494
406. 1939, 24 września, godz. 8.00, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp	494
407. 1939, 24 września, godz. 20.35. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp	495
408. 1939, 24 września. Meldunek dowódcy 7 kompanii strzeleckiej do dowódcy III batalionu 84 pp	495
409. 1939, 24 września, godz. 20.30, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp	496
410. 1939, 24 września, godz. 22.05, Sydykowszczyzna. Meldunek sytuacyjny dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda	496
411. 1939, 25 września, Kazuń. Codzienny raport strat II batalionu 84 pp	497
412. 1939, 25 września, Kazuń. Meldunek dowódcy II batalionu 84 pp o stanie amunicji z 25 IX 1939 r.	497
413. 1939, [25] września, Kazuń. Meldunek dowódcy 2 baterii 16 pal kpt. M. Michalczyka o stanie i zaopatrzeniu baterii	498
414. 1939, 25 września, Fort VII Cybulice. Spis oficerów i szeregowych przydzielonych do 84 pp przez ośrodek uzupełnień, skierowanych do II batalionu	498
415. 1939, [24–25] września, Fw. Kazuń. Zapiski oficera służbowego na podstawie meldunków telefonicznych przekazywanych do dowództwa pułku	500
416. 1939, 25 września, godz. 5.00, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp	501
417. 1939, 25 września, godz. 11.30, Sydykowszczyzna. Meldunek sytuacyjny dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda	501
418. 1939, 25 września, godz. 7.00. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp	501
419. 1939, [25] września, Kazuń. Treść telefonogramu do dowódcy 84 pp i dowódcy 30 DP z okazji święta pułkowego i odznaczenia gen. Cehaka Krzyżem Virtuti Militari	502
420. 1939, 25 września, godz. 18.00, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp	502
421. 1939, 25 września, godz. 24.00, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp	502
422. 1939, 25 września, Kazuń. Meldunek kwatermistrza 84 pp kpt. J. Dobrskiego o stratach w kwatermistrzostwie pułku	503
423. 1939, 25 września, Kazuń. Pismo komendanta Punktu Zbornego w Kazuniu mjr. Ziemby w sprawie przydziału uzupełnienia dla 84 pp	503
424. 1939, 25 września, Kazuń. Wykaz strat III/84 pp w dniach 20–25 IX 1939 r.	504
425. 1939, 25 września. Lista żołnierzy przesłanych przez dowódcę szwadronu kawalerii 30 DP do 84 pp.	505
426. 1939, 26 września, Kazuń. Rozkaz dzienny dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka	505

427. 1939, 26 września, Kazuń. Pismo dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka informujące o fakcie odznaczenia go krzyżem <i>Virtuti Militari</i>	507
428. 1939, 26 września, Kazuń. Meldunek o stanie amunicji w II batalionie 84 PSPol.	507
429. 1939, 26 września, godz. 5.55. Telefonogram dowódcy obrony Modlina, zawierający polecenie przedstawienia wniosków awansowych podchorążych pełniących służbę liniową	507
430. 1939, 26 września. Wnioski dowódcy 2 baterii 16 pal w sprawie awansowania podchorążych rezerwy	508
431. 1939, 26 września. Wnioski dowódcy II/84pp w sprawie awansowania podchorążych rezerwy.	508
432. 1939, 26 września, godz. 9.00, Fort VII. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp	509
433. 1939, 26 września, Kazuń. Meldunek o stanie kompanii gospodarczej 84 pp	509
434. 1939, 26 września, godz. 9.30, Kazuń. Meldunek kwatermistrza 84 pp kpt. J. Dobrskiego o stratach kwatermistrzostwa w powstałych na skutek ostrzału artylerii	509
435. 1939, 26 września, godz. 9.40. Zapis telefonicznego meldunku dowódcy II batalionu 84 pp.	510
436. 1939, 26 września, Kazuń. Raport stanu III batalionu 84 pp	510
437. 1939, [26] września [Kazuń]. Pismo szefa sztabu 30 DP kpt. dypl. Jaworskiego do p.o. dowódcy 84 pp mjr. S. Mastalskiego w sprawie wymiany gońców	511
438. 1939, 26 września, Kazuń. Codzienny raport stanów 84 pp z 26 IX	511
439. 1939, 26 września, Kazuń. Meldunek dowódcy II batalionu 84 pp o stratach z 26 IX	512
440. 1939, [26] września. Spis składu osobowego 4 kompanii strzeleckiej, sporządzony przez por. J. Bałukiewicza	512
441. 1939, 27 września, Kazuń. Meldunek o stanie amunicji w II batalionie 84 pp.	514
442. 1939, 27 września, godz. 8.30. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp	515
443. 1939, 27 września, godz. 19.15. Meldunek sytuacyjny dowódcy II batalionu 84 pp	515
444. 1939, [27] września, godz. 17.50. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp	516
445. 1939, [27] września, godz. 7.20. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp	516
446. 1939, [27] września, godz. 8.15. Pismo dowódcy 6 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp w sprawie amunicji zapalającej	517
447. 1939, [27] września, godz. 8.50. Meldunek dowódcy 6 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp	517
448. 1939, 27 września, godz. 18.00. Meldunek dowódcy 4 kompanii strzeleckiej do dowódcy II batalionu 84 pp	517
449. 1939, 27 września, Fw. Kazuń Niemiecki. Meldunek dowódcy kompanii gospodarczej o stanie ludzi i koni.	518
450. 1939, [28] września, Fort VII. Notatki mjr T. Kiersta na temat obsady II batalionu w chwili zawieszenia broni	518
Relacje dotyczące obrony Modlina	519
451. 1939, 20–28 września. Z relacji dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka o działaniach dywizji w obronie przedmościa kazuńskiego.	519
452. 1939, 21–28 września. Ocena warunków obrony na odcinku Wisła–Cybulice Małe–Bielany–wzg. 75,6 zajmowanym przez 84 pp na przedmościu kazuńskim	524
453. 1939, 18–19 września. Relacja dowódcy I batalionu 82 pp o przebiegu wypadu batalionu na Łomnę.	526
454. 1939, 20–29 września. Fragment wspomnień II adiutanta pułku ppor. rez. J. Kozłowskiego na temat warunków pracy sztabu pułku w obronie Modlina i osobistych przeżyć.	528

MY, STRZELCY POLESCY...

455. 1939, 19–29 września. Relacja dowódcy plutonu artylerii piechoty por. M. Fryczyńskiego o obronie Modlina	530
456. 1939, 20 września. Z relacji dowódcy II plutonu 8 baterii 30 pal ogn. pchor. rez. J. Grodzickiego o odparciu ogniem artylerii pierwszej próby podejścia Niemców na odcinku południowym obrony Modlina w rejonie Grochali Starych	530
457. 1939, 17–29 września. Z relacji kpt. S. Radajewicza dotyczącej obrony Modlina, w tym planów przedarcia się załogi do Rosjan	532
458. 1939, 14–20 września. Z notatnika ppor. W. Drzewienieckiego na temat bombardowań Kazunia oraz sytuacji aprowizacyjnej	533
459. 1939, 23 września. Z relacji dowódcy II plutonu 8 baterii 30 pal ogn. pchor. rez. J. Grodzickiego o udziale w wypadzie na Grochale Nowe i Głusk oraz wzięciu jeńca	535
460. 1939, 19–29 września. Ze wspomnień dowódcy 6 kompanii strzeleckiej kpt. M. Makarewicza o działaniach w obronie Modlina	538
461. 1939, 19–29 września. Z relacji dowódcy 2 kompanii ckm ppor. rez. B. Ościłowskiego o walkach w obronie Modlina	539
462. 1939, 19–29 września. Wspomnienia dowódcy plutonu moździerzy 2 kompanii ckm ppor. J. Wiśniewskiego z okresu walk w obronie Kazunia	542
463. 1939, [21–28] września, Fort VII Cybulice Stare. Z relacji karabinowego 2 kompanii ckm kpr. ndt. J. Michnowca o walkach w obronie Kazunia	542
464. 1939, 17–29 września, Kazuń. Z relacji gońca konnego dowódcy II batalionu strz. rez. A. Klepackiego o okolicznościach odłączenia od batalionu w czasie walk w Puszczy Kampinoskiej, powrocie do Modlina i pobycie w Forcie VII	543
465. 1939, 21–29 września. Z relacji dowódcy drużyny 4 kompanii strzeleckiej kpr. rez. W. Czerskiego o obronie Modlina	544
466. 1939, 24–27 września. Z relacji dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia o działaniach na odcinku kompanii, okolicznościach zranienia i pobycie w koszarach batalionu mostowego w Kazuniu.	545
467. 1939, 25–29 września. Relacja dowódcy 3 kompanii ckm 59 pp (15 DP, armia „Pomorze”), por. Cz. Barylewskiego, o okolicznościach przedarcia się przez Puszcę Kampinoską i pełnieniu funkcji dowódcy 7 kompanii 84 pp.	549
468. 1939, 1–29 września. Relacja dowódcy kompanii przeciwpancernej 67 pp (4 DP armii „Pomorze”), por. A. Lisa, o okolicznościach przedarcia się do Modlina po bitwie nad Bzurą i służbie w 84 pp na stanowisku dowódcy plutonu 6 kompanii	550
469. 1939, wrzesień 20 – październik. Z relacji dowódcy pocztu dowódcy III batalionu plut. pchor. rez. Cz. Trojanowskiego	553
470. 1939, 19–29 września. Ze wspomnień dowódcy pocztu dowódcy III batalionu plut. pchor. rez. Cz. Trojanowskiego o obronie Modlina	553
471. 1939, 19–29 września. Z relacji dowódcy plutonu 7 kompanii ppor. rez. W. Bargielowskiego o przeżyciach z okresu obrony Modlina (sytuacja na tyłach odcinka, zaopatrzenie, dezercje, naloty)	555
472. 1939, 19–29 września. Z relacji dowódcy plutonu 8 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Maika na temat działalności patrolowej, wypadów na przedpole i warunków obrony Modlina	556
473. 1939, 19–29 września. Z relacji dowódcy III plutonu 8 kompanii strzeleckiej ppor. rez. S. Banaszkiwicza o obronie Modlina i patrolu oficerskim w dniu 24 IX 1939 r., w czasie którego zdobyto niemiecki karabin maszynowy	559
474. 1939, 6–14 września. Z relacji dowódcy plutonu 8 kompanii strzeleckiej ppor. rez. S. Kozka o walkach w obronie Modlina	561
475. 1939, 19–29 września. Relacja dowódcy I plutonu 7 kompanii strzeleckiej ppor. G. Szymankiewicza o obronie Modlina	563

476. 1939, 19–29 września. Z relacji dowódcy plutonu 3 kompanii ckm ppor. rez. W. Kamieniarza o obronie Modlina	563
477. 1939, 19–29 września. Z relacji dowódcy I batalionu 83 pp kpt. S. Szerarda o organizacji tego pułku w Modlinie oraz o działaniach I batalionu w składzie odcinka obronnego 84 pp	564
478. 1939, 19–29 września. Z relacji dowódcy plutonu ppanc 83 pp ppor. rez. K. Wołowskiego o działaniach plutonu w obronie Modlina w składzie 84 pp	566
479. 1939, 14–29 września. Z relacji oficera gospodarczego II/84 pp, a potem pułku, ppor. rez. B. Niedzielskiego o działalności w czasie obrony Modlina i okolicznościach zakopania dokumentów na cmentarzu w Kazuniu Niemieckim	567
480. 1939, 27 września. Z relacji p.o. dowódcy 84 pp mjr. S. Mastalskiego na temat zamiarów poddania Modlina Armii Czerwonej	567
481. 1939, 28 września. Relacja szefa sztabu 30 DP kpt. dypl. A. Jaworskiego o okolicznościach zakopania dokumentów sztabu dywizji z walk w Modlinie	568
482. 1939, 19–29 września. Z relacji szefa plutonu łączności 84 pp st. sierż. J. Okoniewskiego o obronie Modlina i kapitulacji	569
483. 1939, 19–29 września. Z relacji dowódcy szwadronu Kawalerii Dywizyjnej 30 DP ppor. rez. B. Nanowskiego o działaniach szwadronu w obronie Modlina w składzie 84 pp	570
484. 1939, 19–29 września, Grochale Stare. Relacja oficera żywnościowego, a następnie kwatermistrza 14 pułku ułanów (Podolska BK, armia „Poznań”), chor. B. Gadzina, na temat udziału żołnierzy tego pułku w obronie Modlina w składzie 84 pp	570
485. 1939, 19–29 września. Relacja dowódcy I dywizjonu 16 pal (16 DP – armia „Pomorze”) mjr. T. Nadratowskiego o działaniach dywizjonu w składzie 30 DP w obronie Kazunia	572
486. 1939, 8–12 września. Z relacji dowódcy II plutonu 5 baterii 30 pal ppor. rez. J. Rosenwertha o działaniach II dywizjonu 30 pal w obronie Modlina	574
487. 1939, 29 września. Relacja dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia o składaniu broni i ostatniej zbiórce 84 pp w koszarach batalionu mostowego w Kazuniu	575
Wnioski odznaczeniowe	580
488. 1939, 17 września, Modlin. Rozkaz dowódcy 30 DP gen. bryg. L. Cehaka podający do wiadomości treść rozkazu pochwalnego dowódcy armii „Warszawa”.	580
489. 1939, 19 września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe dowódcy 7/84 pp na pośmiertne odznaczenie Krzyżem Walecznych	581
490. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe dowódcy III/84 pp na pośmiertne odznaczenie krzyżem Virtuti Militari i Krzyżem Walecznych	582
491. 1939, 19 września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe dowódcy II/84 pp na odznaczenie oficerów krzyżem Virtuti Militari.	582
492. 1939, września 19, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe dowódcy II/84 pp na odznaczenie Krzyżem Walecznych oficerów batalionu	582
493. 1939, 19 września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe dowódcy II/84 pp na Krzyżem Walecznych podoficerów i szeregowych batalionu	583
494. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe na odznaczenie Krzyżem Walecznych żołnierzy I batalionu	584
495. 1939, 19 września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe dowódcy 7/84 pp por. K. Krasonia na odznaczenie Krzyżem Walecznych żołnierzy kompanii	584

496. 1939, 20 września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe na odznaczenie Krzyżem Walecznych żołnierzy kompanii zwiadowców 84 pp	585
497. 1939, 19 września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe na odznaczenie Krzyżem Walecznych żołnierzy 5 kompanii strzeleckiej 84 pp	585
498. 1939, 19 września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe na odznaczenie Krzyżem Walecznych żołnierzy 2 kompanii ckm 84 pp	585
499. 1939, 19 września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe na odznaczenie Krzyżem Walecznych żołnierzy 6 kompanii strzeleckiej 84 pp	586
500. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe na odznaczenie Krzyżem Walecznych żołnierzy plutonu artylerii piechoty 84 pp	586
501. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe na odznaczenie krzyżem Virtuti Militari i Krzyżem Walecznych żołnierzy III batalionu 84 pp	587
502. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Zbiorcze zestawienie oficerów i podoficerów 84 pp proponowanych do odznaczenia	588
503. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe na odznaczenie Krzyżem Walecznych żołnierzy plutonu łączności 84 pp	589
504. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe na odznaczenie Krzyżem Walecznych żołnierzy I batalionu 84 pp	590
505. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Wnioski odznaczeniowe na odznaczenie Krzyżem Walecznych żołnierzy 9 kompanii strzeleckiej 84 pp	590
506. 1939, [19] września, Kazuń Niemiecki. Zbiorcze zestawienie wniosków na odznaczenie krzyżem Virtuti Militari. . .	591
507. 1959. Powojenne zestawienie oficerów i szeregowych 84 Pułku Strzelców Poleskich odznaczonych krzyżem Virtuti Militari na podstawie rozkazu pochwalnego dowódcy armii „Łódź” i „Warszawa” dla 30 Dywizji Piechoty z 28 IX 1939 r.	592
508. 1959. Powojenne zestawienie oficerów i szeregowych 84 Pułku Strzelców Poleskich odznaczonych Krzyżem Walecznych na podstawie rozkazu pochwalnego dowódcy armii „Łódź” i „Warszawa” dla 30 Dywizji Piechoty z 28 IX 1939 r.	593
Zagadnienia ogólne	595
509. 1939, 1–13 września. Relacja oficera operacyjnego, a następnie szefa sztabu 30 DP kpt. dypl. A. Jaworskiego o warunkach pracy dowództwa 30 DP i dowództw pułków w czasie kampanii wrześniowej	595
510. 1939, kwiecień – wrzesień. Fragment relacji II adiutanta 84 pp ppor. rez. J. Kozłowskiego na temat płk. dypl. Stanisława Sztarejki	597
511. 1939, wrzesień. Z relacji szefa kancelarii 84 pp st. sierż. W. Wacińskiego na temat pracy dowództwa pułku w warunkach wojennych	597
512. 1939, 1 września – 29 października. Dzienniczek – notatnik dowódcy 7 kompanii por. K. Krasonia	598
513. 1939, wrzesień. Notatki dowódcy II batalionu 84 pp mjr T. Kiersta dotyczące stanów kompanii batalionu w różnych etapach działań	606
514. 1939, 23 marca – 29 września. Fragmenty uwag ogólnych dowódcy 7 kompanii strzeleckiej por. K. Krasonia do działań 1939 r. (zaopatrzenie w żywność i amunicję, sprawy sanitarne, praca wychowawcza i rola w niej ks. Jana Ziei, przykłady męstwa i poświęcenia żołnierzy)	607
515. 1939, wrzesień. Z relacji podoficera broni 7 kompanii strzeleckiej kpr. rez. A. Kuszniwicza dotycząca zaopatrzenia w amunicję w czasie walk nad Wartą i Widawką	612
516. 1939, wrzesień. Z relacji dowódcy 12 kompanii strzeleckiej kpt. S. Radajewicza o dywersji niemieckiej oraz postawie żołnierza polskiego i niemieckiego	613

517. 1939, kwiecień – wrzesień. Fragment relacji dowódcy plutonu moździerzy 3 kompanii ckm ppor. rez. S. Wasilewskiego na temat dywersji, zaopatrzenia w żywność i amunicję oraz opieki sanitarnej.	614
518. 1939, wrzesień. Z relacji dowódcy plutonu moździerzy 4 (a później 2) kompanii ckm ppor. J. Wiśniewskiego na temat dywersji niemieckiej, postawy żołnierzy oraz zaopatrzenia w amunicję.	614
519. 1939, 1–29 września. Relacja dowódcy kompanii gospodarczej 84 PSPol ppor. rez. C. Zbaraszewskiego o działaniach tej kompanii i taboru pułku, a także o nastrojach żołnierzy, losach ludności cywilnej oraz dywersji niemieckiej.	615
520. 1939, wrzesień. Z relacji szefa plutonu łączności 84 PSPol st. sierż. J. Okoniewskiego na temat postawy żołnierzy plutonu oraz jakości sprzętu łączności.	618
521. 1939, wrzesień. Uwagi dowódcy plutonu artylerii piechoty 84 pp por. M. Fryczyńskiego na temat dywersji niemieckiej, morale żołnierza, funkcjonowania łączności, aprowizacji.	618

Dalsze losy żołnierzy 84 PSPol.

522. 1939–1945. Z relacji dowódcy plutonu 11 kompanii ppor. rez. M. Słowika o dalszych losach po otrzymaniu rany w boju pod Przylękami.	620
523. 1939–1945. Z relacji adiutanta III batalionu 84 PSPol ppor. rez. Cz. Chalamońskiego o oficerach pułku w niewoli niemieckiej.	620
524. 1939, 1 września – 6 października. Z relacji szefa 2 kompanii strzeleckiej sierż. F. Czekajskiego na temat dalszych losów po zranieniu, pobytu w Pińsku oraz udziału w walkach przeciwko Armii Czerwonej.	621
525. 1939, październik – 1945. Z relacji dowódcy 2 kompanii ckm ppor. rez. B. Ościłowskiego o pobycie w Działdowie, aresztowaniu przez gestapo, procesie w Płocku i dalszych losach do końca wojny.	622
526. 1939–1949. Dane o przebiegu służby dowódcy 12 kompanii strzeleckiej kpt. S. Radajewicza.	623
527. 1939–1945, dane o działalności konspiracyjnej dowódcy plutonu 1 kompanii strzeleckiej ppor. rez. W. Maika.	624
528. 1939–1945. Z relacji szefa kancelarii 84 PSPol st. sierż. W. Wacińskiego o swoich dalszych losach po kapitulacji SGO „Polesie” oraz oficerach i podoficerach pułku, którzy brali udział w walkach 184 pp.	625
529. 1939–1944. Informacja pani Pelagii Krysiak na temat przebiegu służby wojskowej i działalności konspiracyjnej kwatermistrza 84 PSPol kpt. Z. Krysiaka.	626
530. 1939–1945. Z informacji Pani J. Sasin o działalności konspiracyjnej jej męża por. J. Sasina, dowódcy plutonu pionierów 84 PSPol.	626
531. 1939–1946. Dane o okupacyjnych i powojennych losach szefa orkiestry 84 PSPol st. sierż. Cz. Łowińskiego.	627
532. 1939–1945. Informacja dowódcy drużyny 4 kompanii strzeleckiej kpr. rez. P. Wereszczyńskiego o jego losach wojennych.	628
533. 1939, 29 września – 24 października. Z relacji dowódcy taborów 84 PSPol, a potem oficera żywnościowego pułku por. rez. A. Stojanowskiego o pobycie w obozie w Działdowie oraz o dalszych losach.	629
534. 1939, 6 października – 1947, 16 lipca. Okres pobytu w niewoli oraz służba w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie według arkusza ewidencyjnego szefa 8 kompanii strzeleckiej 84 pp plut. Zygmunta Turskiego.	629

Posłowie.

Skorowidz nazwisk.

Skorowidz nazw geograficznych.